

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Історія держави і права
зарубіжних країн»

Освітньо-професійна
програма/спеціалізація

«Право»
(назва)

Спеціальність

D8 Право
(код, назва спеціальності)

Галузь знань

D Бізнес, адміністрування
та право
(код, назва галузі знань)

Ступінь вищої освіти

Бакалавр
(бакалавр, магістр, доктор філософії)

Полтава
ПУЕТ
2025

Укладач: *Вікторія Орел*, старший викладач кафедри правознавства Полтавського університету економіки і торгівлі.

*Рекомендовано до видання, розміщення в електронній бібліотеці та використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства ПУЕТ
26 червня 2025 р., протокол № 11*

Орел Вікторія

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн». Освітньо-професійна програма/спеціалізація «Право». Спеціальність D8 Право. Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право. Ступінь вищої освіти бакалавр / Вікторія Орел. – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 101 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання укладач та завідувач кафедри правознавства *Г. В. Лаврик*

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук та розповсюдження цього видання без дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі **ЗАБОРОНЕНО**

ЗМІСТ

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей і програмні результати навчання.....	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять	26
Розділ 5. Система оцінювання рівня досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання.....	80
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	92
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	99

РОЗДІЛ 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право (далі – здобувачі вищої освіти)

Місце в структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити.</i> <i>Постреквізити:</i> історія держави і права України, міжнародний захист прав людини, право Європейського Союзу, галузеві навчальні дисципліни
Мова викладання	Українська мова
Статус дисципліни – обов’язкова	
Курс/семестр вивчення	1/1
Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів	Кількість кредитів за ЄКТС – 5 / 3 модулі
Денна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 150; 2 семестр – немає	
– лекції: 1 семестр – 34; 2 семестр – немає	
– семінарські заняття: 1 семестр – 30; 2 семестр – немає	
– самостійна робота: 1 семестр – 86; 2 семестр – немає	
– вид підсумкового контролю:	
1 семестр – екзамен; 2 семестр – немає	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин:	
– загальна кількість: 1 семестр – 150; 2 семестр – немає	
– лекції: 1 семестр – 16; 2 семестр – немає	
– семінарські заняття: 1 семестр – 10; 2 семестр – немає	
– самостійна робота: 1 семестр – 124; 2 семестр – немає	
– вид підсумкового контролю:	
1 семестр – екзамен; 2 семестр – немає	

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Предметом навчальної дисципліни є загальні закономірності і характерні особливості виникнення, розвитку держави і права окремих країн у конкретних історичних умовах у хронологічній послідовності.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» є послідовний і систематичний розгляд державних і правових інститутів зарубіжних країн у процесі їх історичної еволюції, а також виявлення системи закономірностей (універсальних, регіональних і локальних), які визначальним чином впливають на державно-правовий розвиток.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна «Історія держави і права зарубіжних країн», програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти ¹	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1)	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин (РН1)
2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3)	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН3)
3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7)	Донесити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (РН12)
4	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК14)	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (РН6)

¹ Детальніше про оволодіння ЗК1, ЗК14, СК2, СК16 та РН1, РН6, РН14 див.: Орел В. (2025) Юридична аргументація у процесі вивчення історико-правових дисциплін: інноваційні підходи у підготовці майбутніх правників в контексті реформи юридичної (правничої) освіти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки»*. Том 12, № 1 (45), С. 173–184. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.45.173>. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/law/vsi-vypusky/vypusk-12-nomer-1-45-2025/yurydychna-argumentaciya-u-procesi-vyvchennya-istoryko>.

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Програмні результати навчання
5	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК13)	Застосовувати у професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН18)
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
6	Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ і процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему (СК2)	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (РН19)
7	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК16)	Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності (РН14)

РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програму навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»¹. Обговорено і схвалено на засіданні кафедри правознавства. Протокол засідання кафедри від 27 травня 2025 р. № 10

Програмний зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу

Тема 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн

Предмет історії держави і права зарубіжних країн. «Історія держави і права зарубіжних країн» як наука та її місце в системі юридичних та інших суспільних наук.

Функції науки історії держави і права зарубіжних країн.

Методологія історії держави і права. Теоретичні напрями історико-правової науки.

Принципи історії держави і права зарубіжних країн.

Джерела історії держави і права зарубіжних країн.

Періодизація курсу історії держави і права зарубіжних країн.

Сутність та походження держави. Становлення суспільства.

Чинники державоутворюючого процесу. «Священні царі». Сутність і походження права. Первісне право.

Тема 2. Держава і право Стародавнього Сходу

Держава і право Стародавнього Єгипту

Закономірності виникнення держав Стародавнього Сходу. Спільні риси держав Стародавнього Сходу. Формування поняття «східна деспотія».

---

¹ Програма навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Галузь знань 08 Право. Спеціальність 081 Право. Освітньо-професійна програма «Право» / Галина Лаврик, Вікторія Орел. – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 30 с.

Стародавній Єгипет. Створення держави. Періодизація розвитку держави і права Стародавнього Єгипту.

Специфічні риси політичної організації. Державний лад. Влада фараонів. Апарат управління державою.

Риси суспільно-економічного розвитку. Розвиток землеробства, іригаційна система.

Соціальна структура. Правове становище рабів.

Основні закономірності виникнення та розвитку права країн Стародавнього Сходу. Зв'язок релігії з правом у країнах Стародавнього Сходу. Поняття східної теократії, її основні елементи.

Право Стародавнього Єгипту. Поняття правової норми та правопорушення в Стародавньому Єгипті. Джерела – пам'ятки права Стародавнього Єгипту. Характерні риси права. Кримінальні правопорушення і покарання. Суд і судовий процес.

Держава і право Стародавнього Вавилону

Стародавній Вавилон. Утворення держави. Соціально-економічний і політичний розвиток Межиріччя наприкінці III тис. до н. е. Розвиток релігії, права, писемності. Міста-держави Месопотамії. Періодизація розвитку держави і права Месопотамії.

Державний устрій. Характеристика органів державної влади.

Суспільний устрій. Правовий статус авілумів, мушкенумів, воїнів, селян і рабів.

Право Стародавнього Вавилону. Характерні риси права: цивільне, сімейне і карне право. Особливості договору позики у Вавилоні. Суд і судовий процес. Джерела – пам'ятки права Межиріччя. Характеристика Законника царя Хаммурапі.

Держава і право Давньої Індії

Давня Індія. Виникнення держави в Індії. Періодизація розвитку держави і права в Індії.

Державний устрій Давньої Індії. Центральне і місцеве управління. Військова організація.

Суспільний устрій Давньої Індії. Правове закріплення стану-кастового поділу суспільства. Варново-кастова система.

Джерела і характерні риси права Давньої Індії. «Закони Ману». Право власності. Правове регулювання договірних відносин. Особливості договору позики в Індії. Шлюбно-сімейне право. Кримінальні правопорушення і покарання. Суд і судочинство.

Держава і право Стародавнього Китаю

Стародавній Китай. Виникнення держави. Періодизація розвитку держави і права в Китаї. Династична історія Китаю.

Державний лад Стародавнього Китаю. Меритократія як засада здійснення управління державою. Армія.

Конфуціанство і легізм Стародавнього Китаю.

Суспільний лад.

Джерела і характерні риси права Стародавнього Китаю.

Цивільне право. Шлюбно-сімейне право. Кримінальні правопорушення і покарання. Судовий процес.

Розділ 2. Держава і право Античного світу

Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції

Виникнення держави в країнах античного світу. Полісна організація.

Виникнення держави у Спарті.

Державний лад Спарті. Військово-аристократичний характер політичної організації Спарті. Органи влади й управління. Герусія.

Суспільний лад Спарті. Звичаї спартанців.

Суд і право Спарті.

Утворення Афіньської держави.

Державний лад Афін. Реформи Тезея в Афінах. Реформи Солона, Клісфена, Ефіальта, Перикла. Демократизація державного ладу Афін у V ст. до н. е. Центральні органи Афіньської держави: народні збори, рада п'ятисот, гелієя, колегія стратегів і колегія архонтів. Державні посади і порядки їх заміщення. Армія. Організація судової влади. Занепад афіньської демократії. Антична колонізація.

Суспільний лад в античних державах. Правове становище різних груп населення в Спарті, Афінах. Античне рабство. Статус ілотів Спарті.

Джерела і характерні риси античного права. Джерела і характерні риси права Спарті. Закони Лікурга. Шлюб і сім'я. Пережитки матриархату. Джерела і характерні риси афіньського права. Закони Драконта і Солона. Звичаєве право і закон. Право власності. Право зобов'язань. Шлюбно-сімейне право. Кримінальні правопорушення і покарання. Судовий устрій.

Тема 4. Держава і право Стародавнього Риму

Стародавній Рим. Джерела римської історії. Періодизація розвитку держави і права Стародавнього Риму.

Утворення Римської держави: природні умови, населення Стародавньої Італії; виникнення Риму; римське суспільство та органи управління ним за Царської доби; реформи Сервія Туллія.

Державний лад Риму в період Республіки. Види народних зборів, сенат, магістратура. Передумови переходу від республіки до імперії. Диктатура Сулли. Перший і другий тріумвірати. Державний лад Риму в періоди принципату і доміанату. Роль армії та чиновництва у політичній системі Стародавнього Риму. Поділ імперії на Західну і Східну. Падіння Західної Римської імперії (476 р.).

Етапи розвитку римського права: найдавніший, класичний і посткласичний. Джерела римського права. Джерела права в період Республіки: звичаєве право; закони царів; сенатусконсульти; «Закони XII Таблиць»; едикти магістратів; преторські едикти; право народів; діяльність юристів. Джерела права в період Імперії: сенатусконсульти; преторські едикти; конституції імператорів (едикти, декрети, рескрипти, мандати); розпорядження префектів; праці римських юристів. Перші спроби систематизації римського права. Кодекс Грегоріана 295 р. Кодекс Феодосія II 438 р. Кодифікація Юстиніана та її історичне значення: «Кодекс Юстиніана» 529 р.; «Дигести (або Пандекти)» 533 р.; Інституції 533 р.; «Новели».

Римське право найдавнішого періоду. Зasadничі принципи римського права. Право власності. Манципація. Контракти. Шлюб і сім'я. Римське право класичного і посткласичного періодів. Поділ права на публічне і приватне. Розвиток права власності. Поняття і види зобов'язань. Шлюбно-сімейне право. Кримінальні правопорушення і покарання згідно з римським правом. Судова система. Еволюція форм цивільного процесу: легісакційний процес, формулярний і екстраординарний.

Загальноісторичне значення римського права та його рецепція.

Східна Римська імперія (Візантія) – правонаступниця Римської імперії. Особливості розвитку держави і права.

Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя

Тема 5. Держава і право франків

Загальна характеристика європейської держави і права в епоху Середньовіччя. Партикуляризм. Етапи розвитку середньовічної держави і права. Ранняфеодальна монархія.

Велике переселення народів.

Етапи становлення і розвитку Франкської держави і права. Виникнення держави у франків. Утворення Франкської імперії.

Державний лад. Держава франків при Меровінгах і Каролінгах. Реформа Карла Мартелла (715–741 рр.). Центральні органи за правління Карла Великого. Формування державного апарату. Влада франкських королів. Рада короля. Березневі (травневі) поля. Майордом. Пфальцграфи. Місцеві органи управління.

Суспільний лад Франкської держави. Формування феодальних відносин. Становище селянства, форми селянської залежності. Феодальна ієрархія. Сутність сюзеренітету-васалітету. Власність на землю у Франкській державі.

Джерела і характерні риси права. Варварські правди: Салічна правда, Рипуарська правда, Алеманська правда, Лонгобардська правда та ін. Капітулярії. Збірники формул. Дипломи. Вплив римського права. Цивільне право. Зобов'язальне право. Спадкове право. Кримінальні правопорушення і покарання. Судовий процес.

Причини занепаду Франкської держави та її розпад. Правонаступництво Франкської держави.

Тема 6. Держава і право Франції в епоху Середньовіччя

Ранняфеодальна монархія у Франції (IX–XIII ст.). Періодизація середньовічної держави і права у Франції. Політичне об'єднання Франції.

Державний лад. Характеристика сеньйоріальної монархії (IX–XIII ст.). Організація фінансової системи. Генеральні штати, їх структура, компетенція. Центральне і місцеве управління. Судова система Франції (IX–XIII ст.).

Суспільний лад. Нова структура середньовічного суспільства. Теорія трьох станів: «ті, що моляться» (oratores) – священники та ченці; «ті, що воюють» (bellatores) – рицарі; «ті що працюють» (laboratores) – селяни.

Характеристика правової системи. Джерела права середньовічної Франції. Французькі збірники кутюмів (кутюми Бовезі), королівські ордонанси. Право феодальної земельної власності: алод, фео́д і бенефі́цій. Його основні принципи: ієрархічна структура, становий характер, обмеження в розпорядженні, особливий порядок спадкування.

Станово-представницька монархія у Франції (XIV–XV ст.). Зміни у державному ладі (XIV–XV ст.).

Зміни у суспільному ладі (XIV–XV ст.). Формування трьох основних станів: духовенства, дворянства і міщан. Формування правових засад станового ладу.

Посилення королівської влади (XVI–XVII ст.). Абсолютна монархія у Франції. Правління Людовіка XIV. Необмежений характер королівської влади. Реформи Рішельє. Створення бюрократичного апарату. Місцеве управління. Інтенданти поліції, юстиції та фінансів. Організація постійної армії та поліцейської служби. Суд.

Джерела та характерні риси права. Конкордат Франциска I (1516 р.), Нантський едикт 1598 р., Французький ордонанс 1670 р.

Тема 7. Держава і право Англії в епоху Середньовіччя

Виникнення англосаксонських держав. Утворення Гептархії (VII ст.). Становлення держави і права в Англії (IX ст.). Періодизація розвитку держави і права в Англії. Вплив норманського завоювання 1066 р. на подальший суспільно-політичний розвиток країни. Ранньофеодальна монархія в Англії.

Державний лад. Органи державного управління. Взаємовідносини королівської влади з англійською церквою. Прийняття «Великої Хартії Вольностей» (Magna Carta Libertatum) 1215 р., її зміст. Виникнення парламенту, його функції. Реформи Генріха II. Посилення королівської влади в Англії.

Суспільний лад Англії. Зміни у суспільному ладі Англії у період станово-представницької монархії. Вільне селянство.

Формування англійського абсолютизму. Причини утворення сильної централізованої держави в Англії. Династичні війни. Державний і суспільний лад у період абсолютної монархії. Взаємовідносини короля і парламенту. Таємна рада та Зоряна палата. Місцеве самоврядування. Особливості військової організації. Судова система.

Джерела та характерні риси права. Англосаксонські «правди». Розвиток королівського законодавства. Правда короля Етельберта (початок VII ст.), Правда Іне (VII ст.) і Закони короля Альфреда (IX ст.). Королівські асизи. Становлення «загального права» і «права справедливості». Статутне право.

Наукові трактати найавторитетніших юристів Англії як джерело права: «Про закони і звичаї Англії» Гленвіля (XII ст.), «Про закони і звичаї» Г. Брактона (XIII ст.), «Про поземельні держання» Літлтльтона (XV ст.) та ін.

Характеристика зобов'язального і карного права. Феодальна земельна власність. Майорат. Класифікація кримінальних правопорушень згідно з англійським правом («тризн», «фелонія», «місдиміно»). «Криваве законодавство» періоду абсолютизму. Система правосуддя.

Тема 8. Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя

Становлення і розвиток ранньофеодальної держави в Німеччині. Історія виникнення і розвитку феодальної Німеччини.

Державний лад. Ранньофеодальна монархія в Німеччині (IX–XIII ст.). Політична роздробленість феодальної Німеччини.

Станово-представницька монархія у Німеччині.

Утворення «Священної Римської імперії» в Німеччині. «Золота булла» 1356 р. та її роль. Рейхстаг: поняття та структура. Імперська депутація. Особливості князівського абсолютизму.

Абсолютна монархія в Німеччині.

Суспільний лад.

Джерела і характерні риси права. Саксонське і Швабське зеркала в Німеччині. «Кароліна» (Constitutio Criminals Carolina) 1532 р. – одне з найважливіших джерел німецького загальноімперського права. Суд у середньовічній Німеччині.

Тема 9. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя

Поняття і предмет канонічного права (права християнської церкви). Вплив римсько-католицької церкви на правову систему країн Західної Європи. Інквізиція. Інститут спадкування. Шлюбні відносини. Система покарань. Інтердикт. Анафема. Епітілія. Санкції проти духовних осіб. Реформація та Контрреформація. Церковний суд.

Поняття і предмет, розвиток середньовічного міського права. Міське виборче право. Виникнення і розвиток міст. Статути вільних міст, цехів і купецьких гільдій. Боротьба за міське самоврядування. Міські республіки: Генуя, Флоренція. Ганзейський союз. Цехи і гільдії. Братства.

Магдебурзьке право. Джерела магдебурзького права та їх характеристика.

Організація управління в європейських містах за магдебурзьким правом. Суд і судочинство за магдебурзьким правом.

Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя

Тема 10. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя

Утворення і розвиток Московської держави і права. Причини виникнення Московської держави. Етапи об'єднання Московії в централізовану державу. Ідеологічна платформа Московської держави.

Державний лад періоду станово-представницької монархії. Цар. Роль Боярської Думи. Земський Собор.

Двірцево-вотчинна система управління в Московії. Князівський двір. Двірцеві відомства («путі»). Прикази. Система «кормління». Губні та земські «ізби».

Утвердження самодержавства.

Суспільний лад. Аристократія. Міське населення («посадські люди»). Селяни. Слободи. Правове становище різних груп суспільства.

Джерела права. «Руська правда» (Скорочена редакція), Судебники 1497 р., 1550 р. «Стоглав» 1551 р. «Соборне Уложення» 1649 р. Характеристика цивільного і кримінального законодавства Московії. Судова система.

Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки

Тема 11. Держава і право середньовічного Сходу та Африки

Закономірності виникнення і розвитку середньовічної держави і права Азії та Африки. Традиційний характер суспільно-політичного життя і форм держави. Вплив релігії на соціальну і політичну структуру.

Держава і право Східної Римської імперії (Візантії). Періодизація виникнення та розвитку держави. Державний устрій. Реформи Константина Великого та Юстиніана. Розвиток фео-

дальних відносин у Візантії. Боротьба із зовнішніми ворогами. Боротьба з хрестоносцями. Латинська імперія. Джерела права. Кодифікація Юстиніана у Візантії. Розвиток візантійського права у VIII–XIV ст. Еклога. Прохірон. Базилики. Занепад імперії. Завоювання Константинополя турками-сельджуками.

Держава і право Арабського Халіфату. Виникнення держави. Громадський устрій. Державний устрій Арабського халіфату. Мусульманське право.

Становлення і розвиток мусульманського права, зв'язок релігії і права. Джерела мусульманського права. Коран. Сунна. Іджма. Право власності. Договір. Шлюбно-сімейне право. Кримінальні правопорушення і покарання.

Держава і право середньовічного Китаю. Династії середньовічного Китаю. Суспільний устрій середньовічного Китаю. Державний устрій.

Держава і право середньовічної Індії. Делійський султанат та Імперія Великих Моголів. Суспільний устрій. Державний устрій і право.

Держава і право середньовічної Японії. Виникнення держави. Династична історія Японії. Феодальне суспільство Японії. Палац. Духовний світ японського суспільства.

Право середньовічних африканських держав.

МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ

Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу

Тема 12. Загальна характеристика держави і права в Новий час

Розвиток держави і права в епоху Нового часу. Ранні революції та їх вплив на становлення держави нового типу. Ознаки «буржуазної» держави. Етапи становлення громадянського суспільства. Становлення права нового типу. Принципи «буржуазного» права.

Становлення світових правових сімей. Основні системи права: англосаксонська, романо-германська (континентальна) та інші. Зміни в державному та суспільному ладі держав Нового часу. «Буржуазні республіки» та просвітницький абсолютизм. Принципи формування та тенденції розвитку «буржуазного» права.

Англосаксонська система права: поняття та основні закономірності встановлення, джерела. Створення в Англії основних інститутів цивільного буржуазного права. Джерела цивільного права: «загальне право» і «право справедливості». Англійська доктрина судового прецеденту. Статутне право. Збереження феодальної форми та архаїчних правових інститутів. Поділ власності на «реальну» та «особисту». Довірча власність (траст). Упровадження буржуазних принципів у традиційну англійську доктрину договору. Деліктне право та його особливості. Правовий статус торговельних компаній. Сімейне право. Специфічна система судових позовів. Становлення і розвиток буржуазного кримінального права в Англії. Тричленна система кримінальних правопорушень. «Habeas corpus act» 1679 р. Поширення англосаксонської системи права в країнах Британської колоніальної імперії. Вплив англосаксонської системи на виникнення і розвиток права в США.

Романо-германська (континентальна система права): поняття та основні закономірності встановлення, джерела. Джерела цивільного права Франції. Цивільний кодекс Наполеона 1804 р. Торговельний кодекс Франції 1807 р. Австрійський цивільний кодекс 1811 р. Саксонське цивільне уложення 1863 р. Розробка і прийняття Німецького цивільного уложення 1900 р., його структура, особливості. Торговельний кодекс Японії 1899 р. Інститути цивільного права в країнах континентальної системи права. Рівність перед законом, священність і недоторканність приватної власності, свобода договору, рівність сторін у договорі, його обов'язковість. Нові принципи сімейного права. Цивільний шлюб. Виникнення буржуазного кримінального права. Декрети революції та Кримінальний кодекс Франції 1791 р. Кримінальний кодекс Франції 1810 р. Імперський кримінальний кодекс Німеччини 1871 р. Кримінальний кодекс Японії 1880 р. Розвиток законодавства про працю. Регламентація дитячої та жіночої праці в Англії, Франції, США, Німеччині.

Імперіалізм: загальна характеристика. Утворення Російської імперії та її правові засади. Імператор. Синод. Сенат. Імперська рада. Адміністративно-територіальний устрій.

Австрійська імперія та реформи Габсбургів. Перетворення Австрійської імперії на дуалістичну монархію – Австро-Угорщину.

Колоніалізм: поняття та етапи. Поняття колоній і метрополій. Створення колоніальних імперій. «Завойовані» колонії і «переселенські». Ост-Індійська компанія.

Колоніальні володіння Англії. Організація управління колоніями Англії. Домініони. Протекторат. Акт про дійсність колоніальних законів 1865 р. Імперські конференції. Акти про управління Індією. Акт про Британську Північну Америку 1867 р. *Rex Britannica*.

Створення і розвиток французької колоніальної імперії. Організація управління колоніями. Реформа управління Алжиром. Паризький мирний договір 1814 р.

Поняття та управління іспанськими, португальськими і німецькими колоніями.

Утворення Троїстого Союзу й Антанти як військово-політичних блоків.

Держава і право країн Східної цивілізації.

Тема 13. Держава і право Англії Нового часу

Англійська громадянська війна (революція) середини XVII ст.: передумови, причини, завдання, рушійні сили. Періодизація, етапи, наслідки війни. Політичні течії. Державний лад періоду англійської громадянської війни. Довгий парламент. Встановлення конституційної монархії. Основні державно-правові зміни воєнного періоду. Проголошення республіки. Військова диктатура О. Кромвеля. «Знаряддя управління» 1653 р. Система органів влади й управління за часів протекторату. Реставрація Стюартів. «Славетна революція». Поява політичних партій.

Результати революції. Конституційні правові акти, прийняті в ході громадянської війни: Велика ремонстрація 1641 р., «Знаряддя управління» 1653 р., Бредська декларація 1660 р., Біль про права 1689 р., «Habeas Corpus Act» 1679 р., Трирічний акт 1694 р., Акт про престолонаступництво 1701 р.

Утворення Великобританії та її державний устрій у XIX–XX ст. Діяльність парламенту та парламентські реформи. Уряд. Делеговане законодавство.

Судова влада. Реформи судової системи.

Соціальна структура англійського суспільства у Новий час.

Джерела і характерні риси права Англії XIX–XX ст. Загальне право, право справедливості, статутне право.

Тема 14. Виникнення і розвиток держави і права в Америці

Держави і право доколумбової Америки.

Державно-правовий розвиток майя, інків і ацтеків.

Міста-держави майя. Утворення держави. Суспільний устрій. Державний устрій. Право майя.

Імперія інків. Утворення держави. Суспільний устрій. Державний устрій.

Держава ацтеків.

Виникнення і розвиток держави і права Сполучених Штатів Америки (США). Утворення колоній у Північній Америці. Види колоній та особливості їхнього управління. Війна за незалежність англійських колоній, її результати. Конституційно-правовий процес становлення Сполучених Штатів Америки як незалежної держави. Декларація незалежності США 4 липня 1776 р. «Статті конфедерації» 1781 р. Конституція США 1787 р. «Білль про права» 1791 р.

Державний лад США. Республіканізм. «Система стримувань і противаг». Федералізм. Судовий конституційний нагляд. Захист прав і свобод особи.

Громадянська війна у США 1861–1865 років: причини, наслідки. Законодавчі акти уряду А. Лінкольна: Гомстед-акт 1862 р. і Прокламація про звільнення рабів. Перемога Півночі. «Реконструкція Півдня». XIII–XV поправки до Конституції США. Посилення ролі Верховного Суду США. Еволюція державного ладу США у другій половині XIX ст. Утворення політичних партій. Конгрес. Президент США. Місцеве управління. Збройні сили. Поліція. Судова система США.

Справа Мербері проти Медісон. Доктрина Монро. Взаємовідносини між гілками державної влади у XIX – на початку XX ст.

Суспільний лад. Демократизація американського суспільства. Зміни у правовій та політичній системі США наприкінці XIX – на початку XX ст.

Тема 15. Держава і право Франції Нового часу

Причини, передумови, завдання, рушійні сили Французької революції кінця XVIII ст. Періодизація революції.

Державно-правові ідеї Вольтера, Ж.-Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є. Установчі збори. Жирондистська республіка. Якобінська диктатура. Революційний уряд. Конвент та його комітети. Революцій-

ний трибунал. Армія. Соціально-економічні заходи якобінців. Аграрне і робітниче законодавство. Вплив Французької революції на становлення держави нового типу.

Джерела права революційного періоду. «Декларація прав людини і громадянина» 1789 р. Конституції 1791 р., 1793 р.

Переворот 9-го термідора і термідоріанська реакція. Конституція 1795 р. Уряд Директорії. Органи державної влади в період Директорії, консульства та імперії Наполеона I.

Джерела права, кодифікація законодавства у період I імперії. Цивільний Кодекс Франції (Кодекс Наполеона) 1804 р. Структура та основні положення Кодексу. Вплив римського права на зміст Кодексу. Сімейне право за Кодексом Наполеона. Рецепція Кодексу Наполеона в інших державах. Цивільний процесуальний кодекс Франції (1806 р.). Торговельний (комерційний) кодекс Франції (1807 р.). Кримінальний процесуальний кодекс Франції (1808 р.). Кримінальний кодекс Франції (1810 р.).

Конституційне законодавство XVIII–XIX ст. Реставрація монархії Бурбонів. Хартія 1814 р. Липнева революція і Хартія 1830 р. Революція 1848 р. і проголошення (Другої) республіки.

Конституція 1848 р. Державний переворот Луї Бонапарта (1851 р.) і Конституція 1852 р. Державний лад Другої імперії.

Причини виникнення Паризької комуни як форми органів самоврядування. Роль Центрального комітету національної гвардії. Державний лад Паризької Комуни та принципи її організації. Декларація «До французького народу» 19 квітня 1871 р. Судова система. Соціально-економічні заходи Комуни.

Утворення Третьої республіки. Державний лад періоду Третьої республіки. Партії і політична боротьба після падіння Комуни. Конституційні закони 1875 р. Органічні закони 1884 р.

Джерела і характерні риси права Франції наприкінці XVIII – на початку XX ст.

Тема 16. Держава і право Німеччини Нового часу

Німецький абсолютизм. Державно-правовий розвиток Німеччини у 1800–1871 рр. Розпад Священної Римської імперії німецької нації. Створення Рейнського союзу. Віденський конгрес 1814–1815 рр. Утворення Німецького Союзу.

Причини, передумови, завдання, рушійні сили революції в Німеччині (т. зв. «Березнева революція») 1848–1849 рр. Періодизація революції. Революційні виступи в Австрії та Пруссії.

Франкфуртський парламент і Конституція 1849 р. Результати революції. Конституційна хартія Пруссії 31 січня 1850 р. Вплив революції на розвиток німецьких держав. Реформи в Пруссії. Північнонімецький союз.

Передумови та причини об'єднання Німеччини. Концепції об'єднання Німеччини («малонімецька» і «великонімецька»). Проголошення Німецької імперії (18 січня 1871 р.). Конституція 1871 р.

Державний лад Німеччини у кінці XIX – на початку XX ст. Джерела та основні риси права Німеччини Нового часу.

Суспільний лад Німеччини у XIX ст.

Характерні риси і джерела права Німеччини.

Тема 17. Держава і право Японії та Китаю Нового часу

Держава і право Японії. Причини і наслідки ізоляціонізму Японії. Суспільний і державний лад Японії до середини XIX ст. Передумови революції в Японії. Революція Мейдзі («Реставрація Мейдзі») – початок революційних перетворень в Японії. Реформи 70–80-х рр. XIX ст. Виникнення політичних партій. Конституція 1889 р.

Державний і суспільний лад Японії кінця XIX – на початку XX ст.

Особливості формування та джерела японського права.

Держава і право Китаю. Династія Цін. Велика селянська війна 1850–1864 рр. у Китаї. Криза політичної системи. Рух за введення конституційного правління наприкінці XIX ст. Три принципи Сунь Ятсена. Сінхайська революція 1911 р. Скиннення Маньчжурської династії Цін. Проголошення Китайської Республіки.

Особливості китайського права, джерела.

МОДУЛЬ 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ

Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху

Тема 18. Загальна характеристика держави і права в Новітню добу

Загальні тенденції розвитку держави, права і суспільства в XX – на початку XXI ст. Зміни на політичній карті Європи після

Першої світової війни. Друга світова війна та її державно-правові наслідки. Демократичні та тоталітарні державні режими.

Розпад колоніальної системи. Криза колоніальної системи після Першої світової війни. Новий підйом національно-визвольної боротьби в колоніях після Другої світової війни. Остаточний розпад колоніальних імперій.

Розпад Британської колоніальної імперії. Імперські конференції 1926 р. і 1930 р. Вестмінстерський статут 1931 р. Британська співдружність націй.

Утворення Республіки Індії. Підйом національно визвольної боротьби в Індії після першої світової війни. Колоніальна політика Великої Британії. Конституції 1919 р. і 1935 р. Політичні і правові ідеї гандизму. Акт про незалежність Індії 1947 р. й утворення двох домініонів. Конституція Індії 1949 р. Проголошення Республіки Індія 1950 р. Державний лад. Управління штатами.

Створення держави Ізраїль (1948 р.). Конституція Ізраїлю 1950 р.

Криза Французької колоніальної імперії. Боротьба колоній за незалежність. Зміни в структурі Французької колоніальної імперії після прийняття Конституції Франції 1946 р. Створення Французького Союзу. Спілка сімнадцяти африканських колоній. Проголошення у 1962 р. незалежності Алжиру.

Проголошення незалежності Індонезії. Конституція 1946 р. Посилення влади президента. Переворот генерала Сухарто в 1965 р. Роль військових.

Національно-визвольні революції у країнах Арабського Сходу. Національна революція в Єгипті. Конституції 1956 р. і 1971 р. Боротьба за національну незалежність Сирії та Лівану. Національно-визвольна війна в Алжирі. Утворення Демократичної Республіки Афганістан. Боротьба за незалежність у колоніях тропічної Африки.

Піднесення національно-визвольного і демократичного руху в Латинській Америці.

Особливості монархій і республік у Новітній час. Нові тенденції у розвитку правових систем. Поява нових галузей законодавства і комплексних галузей права. Розвиток приватного права Новітнього часу. Еволюція публічного права Новітнього часу. Вплив міжнародних правових норм на внутрішнє право окремих держав.

Національні держави Центральної та Південно-Східної Європи. Виникнення після Першої світової війни національних держав у Чехословаччині, Угорщині, Югославії, Болгарії. Утворення незалежної Польської Республіки.

Конституційне самовизначення Болгарії. Мала Конституція Польщі 1919 р. Конституція Румунії 1923 р. Тимчасова конституція Чехословаччини 1918 р.

Державні перевороти і встановлення авторитарних режимів у Югославії, Болгарії, Угорщині. Антидемократична Конституція Польщі 1935 р. Політичний режим Антонеску в Румунії.

Характер і форми революцій середини 40-х рр. ХХ ст. в країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Встановлення народно-демократичної влади. Будівництво нового державного апарату. Конституційне законодавство.

Криза системи «реального соціалізму». Демократичні революції 1989–1990 рр. Утворення незалежних Чеської і Словацької держав.

Об'єднання Європи та утворення Європейського Союзу.

Тема 19. Держава і право Англії в Новітню епоху

Розвиток Великої Британії (Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії) у ХХ ст. Акт про парламент 1911 р. Розвиток британської двопартійної системи. Консерватори і ліберали. Посилення лейбористської партії. Вестмінстерський статут 1931 р.

Зміни в апараті державного управління та у соціальній структурі Великобританії впродовж другої половини ХХ ст. Характерні риси англійської парламентської демократії. Реформа парламенту 1949 р. Спроби подальшої реорганізації палат лордів. Виборчі реформи 1918 р. і 1928 р. Акт про народне представництво 1948 р.

Державно-правовий розвиток Сполученого Королівства наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Корона. Повноваження британського монарха (суверена). Посилення ролі Кабінету. Стиль управління М. Тетчер. Лейбористські уряди. Поліцейські і судові органи. Обмеження місцевого самоврядування. Закон про престолонаслідування 2011 р.

Джерела і характерні риси права Сполученого Королівства. Соціальне законодавство.

Тема 20. Держава і право Італії в Новітню епоху

Італійське королівство на початку ХХ ст. Економічна і політична криза після закінчення Першої світової війни.

Розвиток фашистського руху. «Похід на Рим» фашистських загонів у жовтні 1922 р. Встановлення фашистської диктатури. Виняткові закони 1926–1927 рр. Одержавлення фашистської партії. Принципи корпоративної держави. Хартія праці 1927 р. Латеранські угоди 1929 р.

Італія після Другої світової війни. Боротьба за демократизацію суспільного і державного ладу. Референдум з питання збереження монархії (1946 р.). Проголошення Італії республікою (18 червня 1946 р.). Конституція 1947 р.

Напрями державно-правового розвитку Італії в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Джерела і характерні риси права Італії. Судова система.

Тема 21. Держава і право Німеччини в Новітню епоху

Причини та наслідки Листопадової революції 1918 р. у Німеччині. Утворення Веймарської республіки. Веймарська конституція 1919 р. Система органів влади й управління періоду Веймарської республіки (1919–1933 рр.). «Президентські» кабінети». Управління в землях. Партії і політична боротьба в умовах Веймарської республіки. Кризові явища у соціально-економічній і владній сфері у кінці 20-х – на початку 30-х рр.

Причини встановлення нацистської диктатури. Державний і суспільний лад нацистської Німеччини. Фюрер, рейхстаг, імперська канцелярія. Каральні органи. Законодавство нацистської Німеччини. Поразка нацистської Німеччини у Другій світовій війні. Потсдамські угоди. Окупаційний Статут. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія.

Утворення ФРН і НДР. Конституція ФРН (Боннська конституція) 1949 р. Державний лад ФРН у другій половині ХХ ст. Соціальна структура суспільства. Соціальне законодавство ФРН. Об'єднання Німеччини у 1990 р.

Напрями державно-правового розвитку Німеччини в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Джерела і характерні риси права Німеччини. Судова система.

Тема 22. Держава і право Франції в Новітню епоху

Державний лад Третьої республіки у міжвоєнний період. Багатопартійність. Лівий блок і Національний блок. Робітничі партії. Фашистські організації. Народний фронт 1934–1938 рр. Уряд народного фронту. Державний механізм Третьої республіки. Повалення Третьої республіки. Боротьба за демократичну конституцію після закінчення Другої світової війни. Референдуми 21 жовтня 1945 р. і 5 травня 1946 р. Конституція 1946 р.

Державний лад Четвертої республіки, причини її ліквідації. Військовий заколот 1958 р. в Алжирі. Уряд генерала Де Голля.

Державний устрій П'ятої республіки. Конституція 1958 р. Зростання соціального напруження в 60-х рр. Зміни у соціальній структурі Франції. Французька правова система у другій половині XX ст. – на початку XXI ст.

Напрямами державно-правового розвитку Франції в кінці XX – на початку XXI ст. Кримінальна поліція Франції. Суд.

Тема 23. Держава і право США Новітньої доби

Особливості соціально-економічного розвитку США Новітнього часу. «Новий курс» Ф. Рузвельта і його основні напрями. Державне регулювання ринкових відносин у США.

Основні зміни у державному ладі США. Принципи федералізму. Централізація влади. Конгрес та його постійні комітети. Президент. Апарат Білого дому.

Мілітаризація державного апарату. Пентагон і ЦРУ. Структура поліцейського апарату. ФБР. Верховний Суд США.

Зміни в політичному режимі Сполучених Штатів після Другої світової війни.

Двопартійна система США. Демократи і республіканці.

«Революція громадянських прав» у США у повоєнні роки. XIX, XXIV і XXVI поправки до Конституції. Закон про громадянські права 1957 р. Закон про виборчі права 1965 р.

Основні напрями державно-правового розвитку США в кінці XX – на початку XXI ст. Взаємовідносини трьох гілок державної влади у другій половині XX ст. Зміни у соціальній структурі США протягом другої половини XX ст. Соціальне законодавство. Становище професійних спілок. Право на страйк. Закон Вагнера 1935 р. і Закон Тафта-Хартлі 1947 р. у США. Поправки до Конституції США у XX ст. Федеральний закон і закони штатів. Цивільне, трудове і кримінальне право США.

Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху

Тема 24. Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху

Розвиток держави і права Японії. Японія в період між двома світовими війнами. Мілітаризація суспільства. «Нова політична структура» і «Нова економічна структура». Збереження монархічної влади. Японська держава після Другої світової війни. Перебудова суспільно-економічних засад. Конституція Японії 1947 р. Джерела і характерні риси права.

Розвиток держави і права Китаю ХХ ст. Початок новодемократичної революції в Китаї. Період громадянських революційних війн. Утворення Китайської Народної Республіки (КНР). Конституція КНР 1954 р. Основний закон 1975 р. і Конституція 1978 р. Конституція КНР 1982 р. Джерела та характерні риси права.

РОЗДІЛ 4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ З РОЗПОДІЛОМ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні		позааудиторні
			лекції	семінарські	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ					
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу					
1	Вступ до історії держави і права зарубіжних країн	6	2	–	4
2	Держава і право Стародавнього Сходу	10	2	6	2
Розділ 2. Держава і право Античного світу					
3	Держава і право Стародавньої Греції	4	2	–	2
4	Держава і право Стародавнього Риму	4	–	–	4
Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя					
5	Держава і право франків	6	2	–	4
6	Держава і право Франції в епоху Середньовіччя	4	–	2	2
7	Держава і право Англії в епоху Середньовіччя	4	2	–	2
8	Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя	4	–	2	2
9	Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя	4	–	2	2

Продовж. табл. 4.1

1	2	3	4	5	6
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя					
10	Держава і право Московії в епоху Середньовіччя	6	2	–	4
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
11	Держава і право середньовічного Сходу та Африки	8	2	2	4
	Загалом	60	14	14	32
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ					
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу					
12	Загальна характеристика держави і права в Новий час	6	2	–	4
13	Держава і право Англії Нового часу	8	2	2	4
14	Виникнення і розвиток держави і права в Америці	8	2	2	4
15	Держава і право Франції Нового часу	8	2	2	4
16	Держава і право Німеччини Нового часу	6	2	–	4
17	Держава і право Японії та Китаю Нового часу	9	–	2	7
	Загалом	45	10	8	27
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ					
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху					
18	Загальна характеристика держави і права в Новітню добу	7	2	–	5
19	Держава і право Англії в Новітню епоху	6	2	2	2
20	Держава і право Італії в Новітню епоху	6	2	–	4
21	Держава і право Німеччини в Новітню епоху	6	2	–	4
22	Держава і право Франції в Новітню епоху	4	–	2	2
23	Держава і право США Новітньої доби	8	2	2	4
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху					
24	Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху	8	–	2	6
	Загалом	45	10	8	27
	Разом з навчальної дисципліни	150	34	30	86

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» з розподілом навчального часу за видами занять для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні		позааудиторні
			лекції	семінарські	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ					
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу					
1	Вступ до історії держави і права зарубіжних країн	6	2	–	4
2	Держава і право Стародавнього Сходу	10	–	2	8
Розділ 2. Держава і право Античного світу					
3	Держава і право Стародавньої Греції	4	–	–	4
4	Держава і право Стародавнього Риму	4	–	–	4
Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя					
5	Держава і право франків	6	2	–	4
6	Держава і право Франції в епоху Середньовіччя	4	–	2	2
7	Держава і право Англії в епоху Середньовіччя	4	2	–	2
8	Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя	4	–	–	4
9	Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя	4	–	–	4
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя					
10	Держава і право Московії в епоху Середньовіччя	6	–	–	6

Продовж. табл. 4.2

1	2	3	4	5	6
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
11	Держава і право середньовічного Сходу та Африки	8	–	–	8
	Загалом	60	6	4	50
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ					
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу					
12	Загальна характеристика держави і права в Новий час	6	2	–	4
13	Держава і право Англії Нового часу	8	–	2	6
14	Виникнення і розвиток держави і права в Америці	8	2	–	6
15	Держава і право Франції Нового часу	8	2	–	6
16	Держава і право Німеччини Нового часу	6	–	–	6
17	Держава і право Японії та Китаю Нового часу	9	–	2	7
	Загалом	45	6	4	35
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ					
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху					
18	Загальна характеристика держави і права в Новітню добу	7	2	–	5
19	Держава і право Англії в Новітню епоху	6	–	–	6
20	Держава і право Італії в Новітню епоху	6	–	–	6
21	Держава і право Німеччини в Новітню епоху	6	2	–	4
22	Держава і право Франції в Новітню епоху	4	–	–	4
23	Держава і право США Новітньої доби	8	–	2	6
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху					
24	Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху	8	–	–	8
	Загалом	45	4	2	39
	Разом з навчальної дисципліни	150	16	10	124

Таблиця 4.3 – Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ					
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу					
<i>Тема 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн</i>					
Лекція 1 1. Історія держави і права зарубіжних країн (далі – ІДПЗК) як навчальна дисципліна та її місце в системі юридичних та інших суспільних наук. 2. Предмет, методологія, джерела вивчення ІДПЗК. 3. Періодизація ІДПЗК. 4. Сутність та походження держави. 5. Первісне право	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Функції науки історії держави і права зарубіжних країн. 2. Принципи історії держави і права зарубіжних країн. 3. Становлення суспільства. 4. Чинники державоутворюючого процесу. 5. «Священні царі». 6. Сутність і походження права. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	4

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Держава і право Стародавнього Сходу					
Лекція 2 <i>Держава і право Стародавнього Єгипту</i> 1. Закономірності виникнення держав Стародавнього Сходу. 2. Створення держави у Стародавньому Єгипті. 3. Державний лад. 4. Соціальна структура. 5. Право Стародавнього Єгипту	2	Семінарське заняття 1 <i>Держава і право Стародавнього Вавилону</i> 1. Утворення держави у Стародавньому Вавилоні. 2. Державний устрій Стародавнього Вавилону. Характеристика органів державної влади. 3. Суспільний устрій Стародавнього Вавилону. 4. Джерела та риси права. Характеристика Законника царя Хаммурапі. Семінарське заняття 2 <i>Держава і право Давньої Індії</i> 1. Виникнення держави в Індії. Періодизація розвитку держави і права в Індії. 2. Державний устрій Давньої Індії. 3. Суспільний устрій Давньої Індії. Варново-кастова система.	6	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Формування поняття «східна деспотія». Періодизація розвитку держави і права Стародавнього Єгипту. 2. Соціально-економічний та політичний розвиток Межиріччя наприкінці III тис. до н. е. Розвиток релігії, права, писемності. Міста-держави Месопотамії. Періодизація розвитку держави і права Месопотамії. Суд і судовий процес Стародавнього Вавилону. 3. Центральне і місцеве управління Давньої Індії. Військова організація. Правове закріплення станово-кастового поділу суспільства. Суд і судочинство Давньої Індії. 4. Династична історія Китаю. Армія. Конфуціанство і легізм Стародавнього Китаю. Судовий процес у Стародавньому Китаї.	2

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
		<p>4. Джерела і характерні риси права Давньої Індії. «Закони Ману».</p> <p>Семінарське заняття 3 <i>Держава і право Стародавнього Китаю</i></p> <p>1. Утворення держави у Стародавньому Китаї. Періодизація розвитку держави і права в Китаї.</p> <p>2. Державний лад Стародавнього Китаю. Меритократія як засада здійснення управління державою.</p> <p>3. Суспільний лад Стародавнього Китаю.</p> <p>Джерела і характерні риси права Стародавнього Китаю</p>		<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Розділ 2. Держава і право Античного світу					
Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції					
<p>Лекція 3</p> <p>1. Виникнення держави у країнах античного світу.</p> <p>2. Виникнення держави у Спарті. Органи влади і управління.</p>	2		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Полісна організація. Реформи Тезея в Афінах. Реформи Солона, Клісфена, Ефіяльта, Перикла. Античне рабство.</p>	2

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
<p>3. Етапи утворення Афінської держави. Державний устрій Афін.</p> <p>4. Суспільний лад в античних державах. Звичаї спартанців.</p> <p>5. Джерела і характерні риси античного права.</p> <p>6. Судовий устрій полісів</p>				<p>Статус ілотів Спарти. Закони Лікурга. Закони Драконта і Солона.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 4. Держава і право Стародавнього Риму					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Утворення давньоримської держави. Царський період.</p> <p>2. Державний устрій та суспільний лад періоду республіки.</p> <p>3. Державний і суспільний лад у період імперії:</p> <p>а) принципат;</p> <p>б) домінант.</p> <p>4. Етапи розвитку римського права: найдавніший, класичний і посткласичний. Джерела римського права. Засадничі принципи римського права.</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
<p>Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя</p> <p><i>Тема 5. Держава і право франків</i></p>					
<p>Лекція 4</p> <p>1. Загальна характеристика європейської держави і права в епоху Середньовіччя. Етапи розвитку середньовічної держави і права.</p> <p>2. Виникнення держави у франків.</p> <p>3. Державний лад.</p> <p>4. Суспільний устрій.</p> <p>5. Джерела і характерні риси права. Салічна правда</p>	2		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Партикуляризм. Ранньофеодальна монархія. Велике переселення народів. Держава франків при Меровінгах і Каролінгах. Реформа Карла Мартелла (715–741 рр.). Формування феодальних відносин. Варварські правди: Салічна правда, Рипуарська правда, Алеманська правда, Лонгобардська правда та ін. Капітулярії. Збірники формул. Дипломи. Вплив римського права. Причини занепаду Франкської держави та її розпад. Правонаступництво Франкської держави.</p>	4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Тема 6. Держава і право Франції в епоху Середньовіччя					
	–	<p>Семінарське заняття 4</p> <p>1. Періодизація середньовічної держави і права у Франції. Ранньофеодальна монархія в Франції (IX–XIII ст.).</p> <p>2. Станово-представницька монархія у Франції (XIV–XV ст.). Державний лад.</p> <p>3. Абсолютна монархія у Франції (XVI–XVII ст.). Державний лад.</p> <p>4. Суспільний лад Франції в епоху Середньовіччя.</p> <p>5. Характеристика правової системи. Джерела права середньовічної Франції (конкордати, кутюми,</p>	2	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Політичне об'єднання Франції. Генеральні штати, їх структура, компетенція. Нова структура середньовічного суспільства. Право феодальної земельної власності: алод, фео́д і бенефіцій. Правління Людовіка XIV. Необмежений характер королівської влади. Реформи Рішельє. Конкордат Франциска I (1516 р.), Нантський едикт 1598 р., Французький ордонанс 1670 р.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p>	2

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
		королівські ордонанси, едикти). 6. Суд у середньовічній Франції		Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 7. Держава і право Англії в епоху Середньовіччя					
Лекція 5 1. Виникнення англосаксонських держав. Становлення держави і права в Англії (IX ст.). Ранньофеодальна монархія в Англії. 2. «Велика Хартія Вольностей» 1215 р. Період станово-представницької монархії. 3. Державний і суспільний лад у період абсолютизму. 4. Джерела та характерні риси права середньовічної Англії. Система правосуддя	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Утворення Гептархії (VII ст.). Вплив норманського завоювання 1066 р. на подальший суспільно-політичний розвиток країни. Взаємовідносини королівської влади з англійською церквою. Виникнення парламенту, його функції. Реформи Генріха II. Династичні війни. Місцеве самоврядування. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	2

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя					
	–	Семінарське заняття 5 1. Ранньофеодальна монархія в Німеччині (IX–XIII ст.). 2. Утворення «Священної Римської імперії» в Німеччині. Станово-представницька монархія у Німеччині. 3. Абсолютна монархія у Німеччині. 4. Суспільний лад. 5. Джерела та характерні риси права. «Золота булла» 1356 р. Саксонське і Швабське зеркала в Німеччині. «Кароліна» (Constitutio Criminalis Carolina) 1532 р.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Становлення і розвиток ранньофеодальної держави в Німеччині. Історія виникнення і розвитку феодальної Німеччини. Політична роздробленість феодальної Німеччини. Рейхстаг: поняття та структура. Суд у середньовічній Німеччині. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	2
Тема 9. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя					
	–	Семінарське заняття 6 1. Поняття та предмет канонічного права. 2. Вплив римсько-католицької церкви на правову	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Вплив римсько-католицької церкви на правову систему країн Західної Європи.	2

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
		<p>систему країн Західної Європи. Інквізиційний характер судового процесу.</p> <p>3. Поняття та предмет, розвиток середньовічного міського права.</p> <p>4. Виникнення і розвиток міст. Статути вільних міст, цехів і купецьких гільдій. Міські республіки (Генуя, Флоренція).</p> <p>Джерела магдебурзького права та їх характеристика. Організація управління в європейських містах за магдебурзьким правом</p>		<p>Інститут спадкування. Шлюбні відносини. Система покарань. Інтердикт. Анафема. Епітілія. Санкції проти духовних осіб. Церковний суд.</p> <p>2. Міське виборче право. Боротьба за міське самоврядування. Ганзейський союз. Цехи і гільдії. Братства. Суд і судочинство за магдебурзьким правом.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя					
Тема 10. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя					
<p>Лекція 6</p> <p>1. Утворення і розвиток Московської держави і права.</p> <p>2. Державний лад. Утвердження самодержавства.</p> <p>3. Суспільний лад.</p> <p>4. Джерела права</p>	2		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Причини виникнення Московської держави. Етапи об'єднання Московії в централізовану державу. Ідеологічна</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>платформа Московської держави. Державний лад періоду станово-представницької монархії. Цар. Роль Боярської Думи. Земський Собор. Двірцево-вотчинна система управління в Московії. Князівський двір. Двірцеві відомства («путі»). Прикази. Система «кормління». Губні та земські «ізби». Аристократія. Міське населення («посадські люди»). Селяни. Слободи. Правове становище різних груп суспільства. Характеристика цивільного та кримінального законодавства Московії. Судова система.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	

1	2	3	4	5	6
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
Тема 11. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
Лекція 7 1. Закономірності виникнення і розвитку середньовічної держави і права Азії та Африки. 2. Держава і право Східної Римської імперії (Візантії). 3. Держава і право Арабського Халіфату. 4. Становлення і розвиток мусульманського права. Джерела мусульманського права	2	Семінарське заняття 7 1. Держава і право середньовічного Китаю. 2. Держава і право середньовічної Індії. 3. Держава і право середньовічної Японії. 4. Поняття та джерела мусульманського права (Коран. Сунна. Іджма). 5. Право середньовічних африканських держав	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Традиційний характер суспільно-політичного життя і форм держави. Вплив релігії на соціальну і політичну структуру. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	4
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ					
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу					
Тема 12. Загальна характеристика держави і права в Новий час					
Лекція 8 1. Розвиток держави і права в епоху Нового часу. 2. Ранні революції та їх вплив на становлення держави нового типу. 3. Становлення права нового типу.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Англосаксонська система права: поняття та основні закономірності встановлення, джерела. 2. Романо-германська (континентальна система права):	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
4. Колоніалізм: поняття та етапи. Колоніальні імперії				<p>поняття та основні закономірності встановлення, джерела.</p> <p>3. Імперіалізм: загальна характеристика.</p> <p>4. Утворення Троїстого Союзу і Антанти як військово-політичних блоків.</p> <p>5. Держава і право країн Східної цивілізації.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 13. Держава і право Англії Нового часу					
<p>Лекція 9</p> <p>1. Англійська громадянська війна (революція) середини XVII ст. Державний лад періоду англійської громадянської війни.</p> <p>2. Реставрація Стюартів. Утвердження конституційної монархії.</p>	2	<p>Семінарське заняття 8</p> <p>1. Державний та суспільний лад періоду англійської громадянської війни.</p> <p>2. Проголошення республіки. Військова диктатура О. Кромвелля. «Знаряддя управління» 1653 р.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Діяльність парламенту та парламентські реформи.</p> <p>2. Уряд. Делеговане законодавство.</p> <p>3. Судова влада. Реформи судової системи.</p>	4

1	2	3	4	5	6
3. Державний устрій Великобританії у XIX ст. – на початку XX ст. 4. Право та суд в Англії середини в Новий час		3. Конституційні правові акти, прийняті в ході громадянської війни. 4. Реставрація Стюартів. Утвердження конституційної монархії. Утворення Великобританії, державний та суспільний устрій у XIX–XX ст.		4. Соціальна структура англійського суспільства у Новий час. 5. Утворення Великобританії. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 14. Виникнення і розвиток держави і права в Америці					
Лекція 10 1. Держави і право доколумбової Америки: майя, інки, ацтеки. 2. Війна американських колоній за незалежність 1775–1783 рр. Виникнення Сполучених штатів Америки (США). 3. Державно-правовий розвиток США наприкінці XVIII – початку XX ст. 4. Правова та судова системи	2	Семінарське заняття 9 1. Війна за незалежність англійських колоній, її результати. 2. Конституційно-правовий процес становлення Сполучених Штатів Америки як незалежної держави. 3. Державний лад США. 4. Суспільний лад. 5. Громадянська війна у США 1861–1865 років: причини, наслідки. Законодавчі акти уряду А. Лінкольна	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. «Реконструкція Півдня». XIII–XV поправки до Конституції США. Посилення ролі Верховного Суду США. Еволюція державного ладу США у другій половині XIX ст. Утворення політичних партій. Конгрес. Президент США. Місцеве управління. Збройні сили. Поліція. Судова система США. 2. Справа Мербері проти Медісон. Доктрина Монро. Взаємовідносини між гілками	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>державної влади у XIX – на початку XX ст. 3. Демократизація американського суспільства. Зміни в правовій та політичній системі США наприкінці XIX – на початку XX ст. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 15. Держава і право Франції Нового часу					
<p>Лекція 11 1. Французька революція кінця XVIII ст. Становлення держави нового типу. 2. Розвиток держави у Франції у XIX – на початку XX ст. 3. Право та суд у Франції у кінці XVIII – на початку XX ст.</p>	2	<p>Семінарське заняття 10 1. Французька революція кінця XVIII ст. Джерела права революційного періоду. 2. Розвиток держави у Франції у XIX – на початку XX ст. 3. Право та суд у Франції у кінці XVIII – на початку XX ст.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Державно-правові ідеї Вольтера, Ж.-Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є. 2. Установчі збори. Жирондистська республіка. Якобінська диктатура. Революційний уряд. Конвент та його комітети. Революційний трибунал. Армія. Соціально-економічні</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
		<p>3.1. Опрацювання та прийняття Французького цивільного кодексу 1804 р., його структура.</p> <p>3.2. Характеристика Кримінального кодексу Франції 1810 р.</p>		<p>3. заходи якобінців. Аграрне та робітниче законодавство. Вплив Французької революції на становлення держави нового типу.</p> <p>4. Переворот 9-го термідора і термідоріанська реакція. Конституція 1795 р. Уряд Директорії. Органи державної влади в період Директорії, консульства та імперії Наполеона I.</p> <p>5. Конституційне законодавство XVIII–XIX ст. Реставрація монархії Бурбонів. Хартія 1814 р. Липнева революція і Хартія 1830 р.</p> <p>6. Революція 1848 р. і проголошення (Другої) республіки. Конституція 1848 р. Державний переворот Луї Бонапарта (1851 р.) і Конституція 1852 р.</p> <p>7. Державний лад Другої імперії.</p> <p>8. Причини виникнення Паризької комуні як форми</p>	

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>органів самоврядування. Роль Центрального комітету національної гвардії. Державний лад Паризької Комуни та принципи її організації. Декларація «До французького народу» 19 квітня 1871 р. Судова система. Соціально-економічні заходи Комуни.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 16. Держава і право Німеччини Нового часу					
<p>Лекція 12</p> <p>1. Державно-правовий розвиток Німеччини у 1800–1871 рр.</p> <p>2. Причини, передумови, завдання, рушійні сили революції в Німеччині.</p> <p>3. Об'єднання Німеччини. Державний лад Німеччини у кінці XIX – на початку XX ст.</p> <p>4. Становлення загальнонімецької правової системи</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Створення Рейнського союзу. Віденський конгрес 1814–1815 рр. Утворення Німецького Союзу.</p> <p>2. Революційні виступи в Австрії та Пруссії. Франкфуртський парламент і Конституція 1849 р. Результати революції. Конституційна</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>3. хартія Пруссії 31 січня 1850 р. Вплив революції на розвиток німецьких держав. Реформи в Пруссії. Північно-німецький союз.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 17. Держава і право Японії та Китаю Нового часу					
	–	<p>Семінарське заняття 11</p> <p>1. Держава і право Японії. Революція Мейдзі. Реформи 70–80-х рр. XIX ст. Виникнення політичних партій.</p> <p>2. Конституція 1889 р. Державний устрій.</p> <p>3. Суспільний та державний лад Японії до середини XIX ст., кінця XIX – на початку XX ст.</p> <p>4. Особливості формування та джерела японського права. Суд.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Революція Мейдзі. Реформи 1860–1880 рр.</p> <p>2. Конституція 1889 р. Державний устрій.</p> <p>3. Правова система і суд.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	7

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
		<p>5. <i>Держава і право Китаю</i>. Велика селянська війна 1850–1864 рр. у Китаї. Криза політичної системи.</p> <p>6. Сінхайська революція 1911 р. Проголошення Китайської Республіки. Особливості китайського права, його джерела. Суд</p>			
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ					
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху					
Тема 18. Загальна характеристика держави і права в Новітню добу					
<p>Лекція 13</p> <p>1. Розвиток держав у XX – на початку XXI ст.</p> <p>2. Розпад колоніальних імперій та утворення нових незалежних держав.</p> <p>3. Новітні тенденції у розвитку правових систем</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p><i>Національні держави Центральної та Південно-Східної Європи</i>. Виникнення після Першої світової війни національних держав у Чехословаччині, Угорщині, Югославії, Болгарії. Утворення незалежної Польської Республіки. Конституційне самовизначення Болгарії. Мала Конституція Польщі 1919 р.</p>	5

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>Конституція Румунії 1923 р. Тимчасова конституція Чехословаччини 1918 р. Державні перевороти і встановлення авторитарних режимів у Югославії, Болгарії, Угорщині. Антидемократична Конституція Польщі 1935 р. Політичний режим Антонеску в Румунії. Характер і форми революцій середини 40-х рр. XX ст. в країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Встановлення народно-демократичної влади. Будівництво нового державного апарату. Конституційне законодавство. Криза системи «реального соціалізму». Демократичні революції 1989–1990 рр. Утворення незалежних Чеської та Словацької держав. Об'єднання Європи та утворення Європейського Союзу.</p>	

1	2	3	4	5	6
				<p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 19. Держава і право Англії в Новітню епоху					
<p>Лекція 14</p> <p>1. Розвиток Великої Британії (Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії) у ХХ ст.</p> <p>2. Зміни в апараті державного управління та у соціальній структурі Великобританії впродовж другої половини ХХ ст.</p> <p>3. Правовий статус британського монарха (суверена).</p> <p>4. Джерела та характерні риси права Сполученого Королівства</p>	2	<p>Семінарське заняття 12</p> <p>1. Розвиток Великої Британії (Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії) у ХХ ст. Акт про парламент 1911 р.</p> <p>2. Розвиток британської двопартійної системи. Консерватори і ліберали. Посилення лейбористської партії.</p> <p>3. Зміни в апараті державного управління та у соціальній структурі Великобританії впродовж другої половини ХХ ст.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>Вестмінстерський статут 1931 р. Характерні риси англійської парламентської демократії. Реформа парламенту 1949 р. Спроби подальшої реорганізації палат лордів. Виборчі реформи 1918 р. і 1928 р. Акт про народне представництво 1948 р.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	2

1	2	3	4	5	6
		<p>4. Державно-правовий розвиток Сполученого Королівства наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.</p> <p>5. Джерела і характерні риси права Сполученого Королівства</p>			
Тема 20. Держава і право Італії в Новітню епоху					
<p>Лекція 15</p> <p>1. Державно-правовий розвиток Італійського королівства на початку ХХ ст.</p> <p>2. Прихід до влади фашистів. Встановлення фашистської диктатури.</p> <p>3. Італія після Другої світової війни до сьогодні. Конституція 1947 р.</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>Економічна і політична криза після закінчення Першої світової війни.</p> <p>«Похід на Рим» фашистських загонів у жовтні 1922 р. Встановлення фашистської диктатури. Виняткові закони 1926–1927 рр. Одержавлення фашистської партії. Принципи корпоративної держави. Хартія праці 1927 р. Латеранські угоди 1929 р.</p> <p>Боротьба за демократизацію суспільного і державного ладу. Референдум з питання збереження монархії (1946 р.). Проголошення Італії республікою (18 червня 1946 р.).</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 21. Держава і право Німеччини в Новітню епоху					
<p>Лекція 16</p> <p>1. Причини та наслідки Листопадової революції 1918 р. у Німеччині.</p> <p>2. Утворення Веймарської республіки. Веймарська конституція 1919 р.</p> <p>3. Встановлення нацистської диктатури.</p> <p>4. Утворення ФРН і НДР. Конституція ФРН (Боннська конституція) 1949 р.</p> <p>5. Об'єднання Німеччини у 1990 р.</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>«Президентські» кабінети». Управління в землях. Партії і політична боротьба в умовах Веймарської республіки. Кризові явища у соціально-економічній та владній сфері у кінці 20-х – на початку 30-х рр. XX ст.</p> <p>Причини встановлення нацистської диктатури. Державний та суспільний лад нацистської Німеччини. Фюрер, рейхстаг, імперська канцелярія. Каральні органи. Законодавство нацистської Німеччини. Поразка нацистської Німеччини у Другій світовій</p>	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
				<p>війні. Потсдамські угоди. Окупаційний Статут. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 22. Держава і право Франції в Новітню епоху					
	–	<p>Семінарське заняття 13</p> <p>1. Державний лад Третьої республіки у міжвоєнний період. Конституція Франції 1946 р.</p> <p>2. Державний лад Четвертої республіки, причини її ліквідації.</p> <p>3. Утворення П'ятої республіки. Прийняття Конституції 1958 р. Державний лад Франції згідно з Конституцією 1958 р.: президент, уряд, парламент, Конституційна рада.</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>Боротьба за демократичну конституцію після закінчення Другої світової війни. Референдуми 21 жовтня 1945 р. і 5 травня 1946 р.</p> <p>Військовий заколот 1958 р. в Алжирі. Уряд генерала Де Голля.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p>	2

1	2	3	4	5	6
		Французька правова система у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст.		Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 23. Держава і право США Новітньої доби					
Лекція 17 1. Державно-правовий розвиток США після Першої світової війни. 2. «Новий курс» президента Ф. Рузвельта, його заходи і результати. 3. Зміни в політичному режимі США після Другої світової війни. 4. Державний лад та право США у Новітню добу. 5. Місцеве управління, поліція, суд	2	Семінарське заняття 14 1. «Новий курс» президента Ф. Рузвельта і його основні напрями. 2. Державний лад США у Новітню добу. 3. Двопартійна система США. 4. «Революція громадянських прав» у США у повоєнні роки та її наслідки. 5. Місцеве управління, поліція, суд	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Взаємовідносини трьох гілок державної влади у другій половині ХХ ст. Зміни у соціальній структурі США протягом другої половини ХХ ст. Соціальне законодавство. Становище професійних спілок. Право на страйк. Закон Вагнера 1935 р. і Закон Тафта-Хартлі 1947 р. у США. Поправки до Конституції США в ХХ ст. Федеральний закон та закони штатів. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	4

Продовж. табл. 4.3

1	2	3	4	5	6
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху					
Тема 24. Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху					
	-	Семінарське заняття 15 1. Розвиток Японії у ХХ – на початку ХХІ ст. 2. Державний устрій згідно з Конституцією 1947 р. 3. Джерела та характерні риси права Японії. 4. Держава і право Китаю першої половини ХХ ст. 5. Утворення Китайської Народної Республіки та її конституції. 6. Джерела та характерні риси права Китаю	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. «Нова політична структура» і «Нова економічна структура». 2. Конституція КНР 1954 р. Основний закон 1975 р. і Конституція 1978 р. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	6
Разом по дисципліні	34		30		86

Таблиця 4.4 – Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ					
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу					
<i>Тема 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн</i>					
Лекція 1 1. Історія держави і права зарубіжних країн (далі – ІДПЗК) як навчальна дисципліна та її місце в системі юридичних та інших суспільних наук. 2. Предмет, методологія, джерела вивчення ІДПЗК. 3. Періодизація ІДПЗК. 4. Сутність та походження держави. 5. Первісне право	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Функції науки історії держави і права зарубіжних країн. 2. Принципи історії держави і права зарубіжних країн. 3. Становлення суспільства. 4. Чинники державоутворюючого процесу. 5. «Священні царі». 6. Сутність і походження права. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	4

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Держава і право Стародавнього Сходу					
	–	Семінарське заняття 1 <i>Держава і право Стародавнього Вавилону</i> 1. Утворення держави у Стародавньому Вавилоні. 2. Державний устрій Стародавнього Вавилону. Характеристика органів державної влади. 3. Суспільний устрій Стародавнього Вавилону. 4. Джерела та риси права. Характеристика Законника царя Хаммурапі	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Формування поняття «східна деспотія». Періодизація розвитку держави і права Стародавнього Єгипту. 2. Соціально-економічний та політичний розвиток Межиріччя наприкінці III тис. до н. е. Розвиток релігії, права, писемності. Міста-держави Месопотамії. Періодизація розвитку держави і права Месопотамії. Суд і судовий процес Стародавнього Вавилону. 3. Центральне і місцеве управління Давньої Індії. Військова організація. Правове закріплення станово-кастового поділу суспільства. Суд і судочинство Давньої Індії. 4. Династична історія Китаю. Армія. Конфуціанство і легізм Стародавнього Китаю. Судовий процес у Стародавньому Китаї.	8

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Розділ 2. Держава і право Античного світу					
Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Полісна організація. Реформи Тезея в Афінах. Реформи Солона, Клісфена, Ефіальта, Перикла. Античне рабство. Статус ілотів Спарти. Закони Лікурга. Закони Драконта і Солона.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 4. Держава і право Стародавнього Риму</i>					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Утворення давньоримської держави. Царський період.</p> <p>2. Державний устрій та суспільний лад періоду республіки.</p> <p>3. Державний і суспільний лад у період імперії:</p> <p>а) принципат;</p> <p>б) домінант.</p> <p>4. Етапи розвитку римського права: найдавніший, класичний і посткласичний. Джерела римського права. Засадничі принципи римського права.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	4

1	2	3	4	5	6
Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя					
<i>Тема 5. Держава і право франків</i>					
Лекція 2 1. Загальна характеристика європейської держави і права в епоху Середньовіччя. Етапи розвитку середньовічної держави і права. 2. Виникнення держави у франків. 3. Державний лад. 4. Суспільний устрій. 5. Джерела і характерні риси права. Салічна правда	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Партикуляризм. Ранньофеодальна монархія. Велике переселення народів. Держава франків при Меровінгах і Каролінгах. Реформа Карла Мартелла (715–741 рр.). Формування феодальних відносин. Варварські правди: Салічна правда, Рипуарська правда, Алеманська правда, Лонгобардська правда та ін. Капітулярії. Збірники формул. Дипломи. Вплив римського права. Причини занепаду Франкської держави та її розпад. правонаступництво Франкської держави. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	4

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Держава і право Франції в епоху Середньовіччя					
	–	Семінарське заняття 2 1. Періодизація середньовічної держави і права у Франції. Ранньофеодальна монархія в Франції (IX–XIII ст.). 2. Станово-представницька монархія у Франції (XIV–XV ст.). Державний лад. 3. Абсолютна монархія у Франції (XVI–XVII ст.). Державний лад. 4. Суспільний лад Франції в епоху Середньовіччя. 5. Характеристика правової системи. Джерела права середньовічної Франції (конкордати, кутюми, королівські ордонанси, едикти). 6. Суд у середньовічній Франції	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Політичне об'єднання Франції. Генеральні штати, їх структура, компетенція. Нова структура середньовічного суспільства. Право феодальної земельної власності: алод, фео́д і бенефіцій. Правління Людовіка XIV. Необмежений характер королівської влади. Реформи Рішельє. Конкордат Франциска I (1516 р.), Нантський едикт 1598 р., Французький ордонанс 1670 р. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	2

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 7. Держава і право Англії в епоху Середньовіччя</i>					
Лекція 3 1. Виникнення англосаксонських держав. Становлення держави і права в Англії (IX ст.). Ранньофеодальна монархія в Англії. 2. «Велика Хартія Вольностей» 1215 р. Період станово-представницької монархії. 3. Державний і суспільний лад у період абсолютизму. 4. Джерела та характерні риси права середньовічної Англії. Система правосуддя	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Утворення Гептархії (VII ст.). Вплив норманського завоювання 1066 р. на подальший суспільно-політичний розвиток країни. Взаємовідносини королівської влади з англійською церквою. Виникнення парламенту, його функції. Реформи Генріха II. Династичні війни. Місцеве самоврядування. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	2
<i>Тема 8. Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя</i>					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Становлення і розвиток ранньофеодальної держави в	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p>Німеччині. Історія виникнення і розвитку феодальної Німеччини. Політична роздробленість феодальної Німеччини. Рейхстаг: поняття та структура. Суд у середньовічній Німеччині.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	
Тема 9. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. Вплив римсько-католицької церкви на правову систему країн Західної Європи. Інститут спадкування. Шлюбні відносини. Система покарань. Інтердикт. Анафема. Епітілія. Санкції проти духовних осіб. Церковний суд.</p> <p>2. Міське виборче право.</p>	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p>3. Боротьба за міське самоврядування. Ганзейський союз. Цехи і гільдії. Братства. Суд і судочинство за магдебурзьким правом.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя					
<i>Тема 10. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя</i>					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Причини виникнення Московської держави. Етапи об'єднання Московії в централізовану державу. Ідеологічна платформа Московської держави. Державний лад періоду станово-представницької монархії. Цар. Роль Боярської Думи. Земський Собор. Двірцево-вотчинна система управління в Московії. Князівський</p>	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p>двір. Двірцеві відомства («пуги»). Прикази. Система «кормління». Губні та земські «ізби». Аристократія. Міське населення («посадські люди»). Селяни. Слободи. Правове становище різних груп суспільства. Характеристика цивільного та кримінального законодавства Московії. Судова система.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
Тема 11. Держава і право середньовічного Сходу та Африки					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Традиційний характер суспільно-політичного життя і форм держави. Вплив релігії на соціальну і політичну структуру.</p>	8

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ					
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу					
Тема 12. Загальна характеристика держави і права в Новий час					
<p>Лекція 4</p> <p>1. Основні причини буржуазних революцій.</p> <p>2. Виникнення нових правових систем: англосаксонської, романо-германської (континентальної) та інших.</p> <p>3. Загальна характеристика розвитку держав і суспільств Нового часу.</p> <p>4. Колоніалізм: поняття та етапи. Колоніальні імперії</p>	2		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>1. Основні причини буржуазних революцій.</p> <p>2. Основні системи права: англосаксонська, романо-германська (континентальна) тощо.</p> <p>3. Загальна характеристика розвитку держав і суспільств Нового часу.</p> <p>4. Колоніалізм: поняття та етапи. Колоніальні імперії.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p>	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 13. Держава і право Англії Нового часу					
	–	Семінарське заняття 3 1. Державний та суспільний лад періоду англійської громадянської війни. 2. Проголошення республіки. Військова диктатура О. Кромвеля. «Знаряддя управління» 1653 р. 3. Конституційні правові акти, прийняті в ході громадянської війни. 4. Реставрація Стюартів. Утвердження конституційної монархії. 5. Утворення Великобританії, державний та суспільний устрій у XIX–XX ст.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Діяльність парламенту та парламентські реформи. Уряд. Делеговане законодавство. Судова влада. Реформи судової системи. Соціальна структура англійського суспільства у Новий час. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	6
Тема 14. Виникнення і розвиток держави і права в Америці					
Лекція 5 1. Держави і право доколумбової Америки: майя, інки, ацтеки.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Міста-держави майя. Утворення держави. Суспільний	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
<p>2. Війна американських колоній за незалежність 1775–1783 рр. Виникнення Сполучених штатів Америки (США). 3. Державно-правовий розвиток США наприкінці XVIII – початку XX ст. Правова та судова системи</p>				<p>устрій. Державний устрій. Право майя. Імперія інків. Утворення держави. Суспільний устрій. Державний устрій. Держава ацтеків. 2. «Реконструкція Півдня». XIII–XV поправки до Конституції США. Посилення ролі Верховного Суду США. Еволюція державного ладу США у другій половині XIX ст. Утворення політичних партій. Конгрес. Президент США. Місцеве управління. Збройні сили. Поліція. Судова система США. Справа Мербері проти Медісон. Доктрина Монро. Взаємовідносини між гілками державної влади у XIX – на початку XX ст. Демократизація американського суспільства. Зміни в правовій та політичній системі США наприкінці XIX – на початку XX ст.</p>	

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
Тема 15. Держава і право Франції Нового часу					
<p>Лекція 6</p> <p>1. Французька революція кінця XVIII ст. Становлення держави нового типу.</p> <p>2. Розвиток держави у Франції у XIX – на початку XX ст.</p> <p>3. Право та суд у Франції у кінці XVIII – на початку XX ст.</p>	2		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>Державно-правові ідеї Вольтера, Ж.-Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є. Установчі збори. Жирондистська республіка. Якобінська диктатура. Революційний уряд. Конвент та його комітети. Революційний трибунал. Армія. Соціально-економічні заходи якобінців. Аграрне та робітниче законодавство. Вплив Французької революції на становлення держави нового типу. Переворот 9-го термідора і термідоріанська реакція. Конституція 1795 р. Уряд Директорії.</p>	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p>Органи державної влади в період Директорії, консульства та імперії Наполеона I. Конституційне законодавство XVIII–XIX ст. Реставрація монархії Бурбонів. Хартія 1814 р. Липнева революція і Хартія 1830 р. Революція 1848 р. і проголошення (Другої) республіки. Конституція 1848 р. Державний переворот Луї Бонапарта (1851 р.) і Конституція 1852 р. Державний лад Другої імперії. Причини виникнення Паризької комуни як форми органів самоврядування. Роль Центрального комітету національної гвардії. Державний лад Паризької Комуни та принципи її організації. Декларація «До французького народу» 19 квітня 1871 р. Судова система. Соціально-економічні заходи Комуни.</p>	

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
<p>Тема 16. Держава і право Німеччини Нового часу</p>					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Створення Рейнського союзу. Віденський конгрес 1814–1815 рр. Утворення Німецького Союзу. Революційні виступи в Австрії та Пруссії. Франкфуртський парламент і Конституція 1849 р. Результати революції. Конституційна хартія Пруссії 31 січня 1850 р. Вплив революції на розвиток німецьких держав. Реформи в Пруссії. Північнонімецький союз.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p>	6

1	2	3	4	5	6
				Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 17. Держава і право Японії та Китаю Нового часу					
	–	Семінарське заняття 4 1. <i>Держава і право Японії.</i> Революція Мейдзі. Реформи 70–80-х рр. XIX ст. Виникнення політичних партій. Конституція 1889 р. 2. Конституція 1889 р. Державний устрій. 3. Суспільний та державний лад Японії до середини XIX ст., кінця XIX – на початку XX ст. 4. Особливості формування та джерела японського права. Суд. 5. <i>Держава і право Китаю.</i> Велика селянська війна 1850–1864 рр. у Китаї. Криза політичної системи. 6. Сінхайська революція 1911 р. Проголошення Китайської Республіки.	2	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення 1. Революція Мейдзі. Реформи 1860–1880 рр. 2. Конституція 1889 р. Державний устрій. 3. Правова система і суд. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	7

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
		7. Особливості китайського права, його джерела. Суд			
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ					
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху					
Тема 18. Загальна характеристика держави і права в Новітню добу					
Лекція 7 1. Загальні тенденції розвитку держав у XX – на початку XXI ст. 2. Розпад колоніальних імперій та утворення нових незалежних держав. 3. Новітні тенденції у розвитку правових систем	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення <i>Національні держави Центральної та Південно-Східної Європи.</i> Виникнення після Першої світової війни національних держав у Чехословаччині, Угорщині, Югославії, Болгарії. Утворення незалежної Польської Республіки. Конституційне самовизначення Болгарії. Мала Конституція Польщі 1919 р. Конституція Румунії 1923 р. Тимчасова конституція Чехословаччини 1918 р. Державні перевороти і встановлення авторитарних режимів у Югославії, Болгарії, Угорщині. Антидемократична Конституція Польщі	5

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p>1935 р. Політичний режим Антонеску в Румунії. Характер і форми революцій середини 40-х рр. XX ст. в країнах Центральної і Південно-Східної Європи. Встановлення народно-демократичної влади. Будівництво нового державного апарату. Конституційне законодавство. Криза системи «реального соціалізму». Демократичні революції 1989–1990 рр. Утворення незалежних Чеської та Словацької держав.</p> <p>Об'єднання Європи та утворення Європейського Союзу.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
Тема 19. Держава і право Англії в Новітню епоху					
	–		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Акт про парламент 1911 р. Розвиток британської двопартійної системи. Консерватори і ліберали. Посилення лейбористської партії. Вестмінстерський статут 1931 р. Характерні риси англійської парламентської демократії. Реформа парламенту 1949 р. Спроби подальшої реорганізації палат лордів. Виборчі реформи 1918 р. і 1928 р. Акт про народне представництво 1948 р. Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми. Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 20. Держава і право Італії в Новітню епоху</i>					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення Економічна і політична криза після закінчення Першої світової війни. «Похід на Рим» фашистських загонів у жовтні 1922 р. Встановлення фашистської диктатури. Виняткові закони 1926–1927 рр. Одержавлення фашистської партії. Принципи корпоративної держави. Хартія праці 1927 р. Латеранські угоди 1929 р. Боротьба за демократизацію суспільного і державного ладу. Референдум з питання збереження монархії (1946 р.). Проголошення Італії республікою (18 червня 1946 р.).</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p>	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань	
Тема 21. Держава і право Німеччини в Новітню епоху					
Лекція 8 1. Причини та наслідки Листопадової революції 1918 р. у Німеччині. 2. Утворення Веймарської республіки. Веймарська конституція 1919 р. 3. Встановлення нацистської диктатури. 4. Утворення ФРН і НДР. Конституція ФРН (Боннська конституція) 1949 р. 5. Об'єднання Німеччини у 1990 р.	2		–	Завдання 1. Питання для самостійного вивчення «Президентські» кабінети». Управління в землях. Партії і політична боротьба в умовах Веймарської республіки. Кризові явища у соціально-економічній та владній сфері у кінці 20-х – на початку 30-х рр. XX ст. Причини встановлення нацистської диктатури. Державний та суспільний лад нацистської Німеччини. Фюрер, рейхстаг, імперська канцелярія. Каральні органи. Законодавство нацистської Німеччини. Поразка нацистської Німеччини у Другій світовій війні. Потсдамські угоди. Окупаційний Статут. Політика розколу країни: Бізонія і Тризонія.	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
				<p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	
<p><i>Тема 22. Держава і право Франції в Новітню епоху</i></p>					
	–		–	<p><i>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</i></p> <p>Боротьба за демократичну конституцію після закінчення Другої світової війни. Референдуми 21 жовтня 1945 р. і 5 травня 1946 р.</p> <p>Військовий заколот 1958 р. в Алжирі. Уряд генерала Де Голля.</p> <p><i>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</i></p> <p><i>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</i></p>	4

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
Тема 23. Держава і право США Новітньої доби					
	–	<p>Семінарське заняття 5</p> <p>1. «Новий курс» президента Ф. Рузвельта і його основні напрями.</p> <p>2. Державний лад США у Новітню добу.</p> <p>3. Двопартійна система США.</p> <p>4. «Революція громадянських прав» у США у повоєнні роки та її наслідки.</p> <p>5. Місцеве управління, поліція, суд</p>	2	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>Взаємовідносини трьох гілок державної влади у другій половині ХХ ст. Зміни у соціальній структурі США протягом другої половини ХХ ст. Соціальне законодавство. Становище професійних спілок. Право на страйк. Закон Вагнера 1935 р. і Закон Тафта-Хартлі 1947 р. у США. Поправки до Конституції США в ХХ ст. Федеральний закон та закони штатів.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	6

Продовж. табл. 4.4

1	2	3	4	5	6
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху					
Тема 24. Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху					
	–		–	<p>Завдання 1. Питання для самостійного вивчення</p> <p>1. «Нова політична структура» і «Нова економічна структура».</p> <p>2. Конституція КНР 1954 р. Основний закон 1975 р. і Конституція 1978 р.</p> <p>Завдання 2. Скориставшись інформаційними джерелами опрацювати теоретичний матеріал із теми.</p> <p>Завдання 3. Виконати завдання для самоконтролю знань</p>	8
Разом по дисципліні	16		10		124

РОЗДІЛ 5. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ДОСЯГНЕННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Модуль I. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ		
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу		
Тема 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Тема 2. Держава і право Стародавнього Сходу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	3
	<i>Разом</i>	6
Розділ 2. Держава і право Античного світу		
Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Тема 4. Держава і право Стародавнього Риму	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя		
Тема 5. Держава і право Франків	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 6. Держава і право Франції в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 7. Держава і право Англії в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 8. Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 9. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя		
Тема 10. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки		
Тема 11. Держава і право середньовічного Сходу та Африки	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Поточна модульна робота I		4
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ		
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу		
Тема 12. Загальна характеристика держави і права в Новий час	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 13. Держава і право Англії Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 14. Виникнення і розвиток держави і права в Америці	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 15. Держава і право Франції Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Тема 16. Держава і право Німеччини Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 17. Держава і право Японії та Китаю Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Поточна модульна робота II		2
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ		
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху		
Тема 18. Загальна характеристика держави і права в Новітню добу	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 19. Держава і право Англії в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 20. Держава і право Італії в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 21. Держава і право Німеччини в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Тема 22. Держава і право Франції в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Тема 23. Держава і право США Новітньої доби	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху		
Тема 24. Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Поточна модульна робота III		2
Підсумковий контроль (екзамен)		40
Разом за семестр		100

Таблиця 5.2 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Модуль I. ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН. ДЕРЖАВА І ПРАВО СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ ТА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ		
Розділ 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн. Держава і право Стародавнього Сходу		
Тема 1. Вступ до історії держави і права зарубіжних країн	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 2. Держава і право Стародавнього Сходу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	3
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	3
	Разом	6
Розділ 2. Держава і право Античного світу		
Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 4. Держава і право Стародавнього Риму	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Розділ 3. Розвиток держави і права Західної Європи в період Середньовіччя		
Тема 5. Держава і право франків	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2

Продовж. табл. 5.2

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Тема 6. Держава і право Франції в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 7. Держава і право Англії в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 8. Держава і право Німеччини в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 9. Канонічне і міське право у країнах Західної Європи в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Розділ 4. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя		
Тема 10. Держава і право Московії в епоху Середньовіччя	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Розділ 5. Держава і право середньовічного Сходу та Африки		
Тема 11. Держава і право середньовічного Сходу та Африки	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Поточна модульна робота I		4

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Модуль 2. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У ПЕРІОД НОВОГО ЧАСУ		
Розділ 6. Держава і право Європи, Азії та Америки Нового часу		
Тема 12. Загальна характеристика держави і права в Новий час	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 13. Держава і право Англії Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 14. Виникнення і розвиток держави і права в Америці	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 15. Держава і право Франції Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 16. Держава і право Німеччини Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 17. Держава і право Японії та Китаю Нового часу	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Поточна модульна робота II		2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Модуль 3. ДЕРЖАВА І ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН НОВІТНЬОГО ПЕРІОДУ		
Розділ 7. Держава і право країн Європи та Америки в Новітню епоху		
Тема 18. Загальна характеристика держави і права в Новітню добу	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 19. Держава і право Англії в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 20. Держава і право Італії в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 21. Держава і право Німеччини в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 22. Держава і право Франції в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2
Тема 23. Держава і право США Новітньої доби	1. Відвідування лекції	–
	2. Обговорення теор. питання на семінарському занятті	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	Разом	2

Продовж. табл. 5.1

Назва модуля, теми	Вид навчальної роботи	Бали
Розділ 8. Держава і право країн Сходу в Новітню епоху		
Тема 24. Держава і право Японії та Китаю в Новітню епоху	1. Відвідування лекції	–
	2. Підготовка питань для самостійного опрацювання	1
	3. Виконання завдань для самоконтролю знань	1
	<i>Разом</i>	2
Поточна модульна робота III		2
Підсумковий контроль (екзамен)		40
Разом за семестр		100

Таблиця 5.3 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10–30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10–30
	3. Участь у громадських волонтерських ініціативах, різних формах неформальної освіти, як то проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елемента неформальної освіти ¹ , та/або інформальної освіти	10–30
	4. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті	0–5
2. Науково-дослідна	1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0–5
	2. Участь у наукових гуртках («Ін-Юре»)	5–20
	3. Участь у наукових студентських клубах («Феміда»)	5–20
	4. Участь у конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5–15
	5. Участь у наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5–15
	6. Підготовка публікації в наукових виданнях	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

¹ Див.: пп. 5–22 підрозділу «Електронні ресурси/неформальна освіта» розділу 7 Програми забезпечення навчальної дисципліни.

Таблиця 5.4 – Шкала оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

РОЗДІЛ 6. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Основні рекомендовані джерела інформації:

1. Бостан Л. М., Бостан С. К. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Центр учб. л-ри, 2018. 730 с.
2. Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія-практикум : навч. посіб. / [авт. кол. : Бурдін М. Ю., Гавриленко О. А., Головка Б. Г., Загуменна Ю. О. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Майдан, 2023. 904 с.
3. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / Л. М. Маймескулов Д. А. Тихоненков, В. В. Россіхін, С. І. Власенко. Харків : Право, 2013. 520 с.
4. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / [І. Й. Бойко та ін.] ; за заг. ред. Б. Й. Тищика та І. Й. Бойка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т, Каф. історії держави, права та політико-прав. учень. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 657 с.
5. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Х. : Майдан, 2020. 618 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9481/Bandurka_istoriya_prava-_zarubizh%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
6. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / Куракін О. М., Туренко О. С., Іванов І. В. Київ : ДП «ІНФОТЕХ», 2022. 546 с.
7. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / [О. М. Бандурка та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України, заслуж. юриста України О. М. Бандурки ; [вступ. слово О. М. Бандурки] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та змін. Харків : ХНУВС, 2021. 595 с.
8. Макачук В. Загальна історія держави і права зарубіжних країн. Київ : Атіка, 2019. 624 с.

9. Марченко О. В. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник : у 2 т. / О. В. Марченко. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. Т. 1. 312 с.
10. Трофанчук Г. І. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 396 с.
11. Хома Н. М. Історія держави та права зарубіжних країн : підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів : Новий світ-2000, 2023. 475 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

12. Бостан Л. М. Історія держави і права у зарубіжних країнах : навч. посіб. / Л. М. Бостан, С. К. Бостан. 2-е вид., перероб. і допов. Київ : Центр учб. л-ри, 2008. 730 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/13-Istor_derzh_prava_Bostan.pdf.
13. Глиняний В. П. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Істина, 2012. 768 с.
14. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн та римське право : навч. посіб. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2019. 384 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37723/1/Posibnuk%20%20Hrubinko%202019.pdf>.
15. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан. 2022. 656 с.
16. Дручек О. В., Волуйко О. М., Вовк В. М., Посмітна В. В., Коба М. М. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ, 2024. 186 с.
17. Захарченко П. П. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для дистанц. навч. Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Київ : Університет «Україна», 2005. 214 с.
18. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час) : навч. посіб. / Б. Й. Тищик [та ін.] ; ред. Б. Й. Тищик. Л. : Світ, 2006. 696 с.
19. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / О. М. Джужа, Т. А. Третьякова, В. С. Калиновський та ін. Київ : НАВС, 2012. 376 с. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/idp/NP-IDP-ZK.pdf>.

20. Історія держави і права зарубіжних країн : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Маймескулов, Д. А. Тихоненков, В. В. Россіхін, С. І. Власенко ; за ред. Л. М. Маймескулова. Харків : Право, 2011. 520 с. URL: http://pidruchniki.com/1126062244400/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_zarubizh_nih_krayin.
21. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / В. А. Сало, Г. В. Лаврик. Полтава : ПУЕТ, 2017. 329 с. URL: http://pravo.puet.edu.ua/files/lic2016bac/idpz_03.pdf.
22. Історія держави і права зарубіжних країн: правові джерела : [навч. посіб.] / упорядн. Г. І. Трофанчук ; МОН України. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 347 с. URL: http://yuricom.com/files/content/Xrestom_Trophan.pdf.
23. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час) : навч. посіб. / Б. Й. Тищик [та ін.] ; ред. Б. Й. Тищик. Л. : Світ, 2006. 696 с.
24. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад. Вдовичин І. Я.]. Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 591 с.
25. Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія : навч. посіб. для студ. юридичних спец. вищ. закл. освіти / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, НДІ держ. будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України; упоряд. В. Д. Гончаренко [та ін.] ; ред. В. Д. Гончаренко. Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. 716 с.
26. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / [І. Й. Бойко та ін.] ; за заг. ред. Б. Й. Тищика та І. Й. Бойка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т, Каф. історії держави, права та політико-прав. учень. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 657 с.
27. Історія держави і права зарубіжних країн у схемах: для студ. І курсу / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого ; уклад. С. І. Власенко [та ін.]. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2007. 34 с.
28. Історія держави і права зарубіжних країн. Новітній час (1918 р. початок ХХІ ст.) : [навч. посіб.] / [Б. Й. Тищик та ін.]. Л. : Світ, 2016. 718 с.

29. Історія держави і права зарубіжних країн : [навч. посіб.] / Дручек О. В. [та ін.] ; Київ. ін-т Нац. гвардії України. Київ : Київ. ін-т НГУ, 2024. 185, [1] с.
30. Історія держави та права (схеми та таблиці) : навч. посіб. / О. В. Шкуратенко (кер. авт. кол.), Н. О. Дорошук (наук. ред.) та ін. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. 287 с.
31. Історія держави та права : навч. посіб. / Д. Є. Забзалюк, В. С. Макарчук, В. Я. Марковський, В. Д. Яремчук, Н. Я. Рудий ; (заг. ред. Д. Є. Забазалюка та В. Я. Марковського) ; Львівський державний університет внутрішніх справ. Л. : СПОЛОМ, 2021. 438 с. URL: <http://dspace.lvduvvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4006/1/%d0%9f%d0%9e%d0%a1%d0%86%d0%91%d0%9d%d0%98%d0%9a%20%d0%86%d0%a1%d0%a2%d0%9e%d0%a0%d0%86%d0%af%20%d0%b4%d0%b5%d1%80%d0%b6%d0%b0%d0%b2%d0%b8%20%d1%96%20%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%b0.pdf>.
32. Калганова О. А. Історія держави і права зарубіжних країн (у визначеннях і схемах) : навч. посіб. / О. А. Калганова, Т. М. Супрун ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. 102 с.
33. Кодекс законів царя Хаммурапі. URL: https://yuristonline.org/laws/historic_doc/hammurabi_laws/ukr/_doc.pdf (дата звернення: 29.08.2024 р.).
34. Козаченко А. І., Стрілець В. В., Історія держави і права зарубіжних країн : конспект лекцій для студентів заочної форми навчання. НУ ЮАУ ім. Ярослава Мудрого Пол. юр. інст. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2013. 148 с.
35. Крестовська Н. М. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія-практикум / Н. М. Крестовська, О. Ф. Цвіркун. Х. : Одиссей, 2010. 488 с. URL: http://pidruchniki.com/1584072058608/pravo/istoriya_derzhavi_i_prava_zarubizhnih_krayin.
36. Кузьминець О. В. Історія держави та права зарубіжних країн (схеми, таблиці, коментарі, термінологічний словник) : навч. посіб. / О. В. Кузьминець, Є. С. Дурнов, Ю. В. Сокур. Київ : Гранма, 2012. 240 с.
37. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. 8-ме вид., допов. Київ : Атіка ; Харків :

- Право, 2015. 624 с. URL: http://pidruchniki.com/82499/pravo/zagalna_istoriya_derzhavi_i_prava_zarubizhnih_krayin.
38. Макарчук В. С. Римське приватне право : навч. посіб. Київ : Атіка ; Харків : Право, 2015. 256 с.
  39. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. ; МОН України. вид. 6-те, допов. Київ : Атіка, 2010. 623 с.
  40. Мак-Ніл Вільям. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти ; пер. з англ. 2-ге вид., випр. Київ : Ніка-Центр, 2011. 960 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mak-Nil_Viliam/PidnesenniaZakhodu_Istoriia_liudskoi_spilnoty_vyd_2011.pdf
  41. Олійник В. С. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. Чернівці : Академія ДПТС, 2018. 452 с.
  42. Орел В. (2025) Юридична аргументація у процесі вивчення історико-правових дисциплін: інноваційні підходи у підготовці майбутніх правників в контексті реформи юридичної (правничої) освіти. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки»*. Т. 12, № 1 (45), С. 173–184. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.45.173>.
  43. Орленко В. І. Історія держави і права зарубіжних країн : посіб. для підготов. до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. Вид. 4-е, стер. Київ : Вид. Паливода А. В., 2010. 243 с.
  44. Орлова Т. В. Історія нових незалежних держав: Postsovieticum : навч. посіб. Київ, 2010. 487 с.
  45. Підпригора О. А. Римське право : підручник / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. 5-те вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 528 с.
  46. Серета А. М. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Серета, Г. М. Васильчук. Запоріжжя : Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний ун-т», 2007. Ч. 1. [Б. м.] : [б. в.], 2007. 296 с.
  47. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером і Сталіним / Тімоті Снайдер. Київ : Дуліби, 2015. 584 с. URL: <http://timothysnyderbloodlands.com/index.php/chitat>.
  48. Страхов М. М. Історія держави та права зарубіжних країн : підручник. [вид. 2-е.]. Київ : Ін. Юре, 2003. 762 с. URL:

http://www.economics.com.ua/writer/4084/textbook/11729/strahov_mm/storya_derjavi_prava_zarubjnih_kran.

49. Талдикін О. В. Історія держави та права зарубіжних країн (структурнологічні схеми і таблиці) : навч. посіб. : у 3 ч. Ч. 1. Дніпро : ДДУВС, 2024. 256 с.
50. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн. Відповіді на екзаменаційні питання. Х. : Право, 2020. 248 с.
51. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн. Х. : Право, 2017. 248 с.
52. Тихоненков Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн : посіб. для підгот. до іспитів. Х. : Право, 2017. 248 с.
53. Тищик Б. Й. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий час (XVII ст. 1918 р.) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л. : Світ, 2013. 750, [1] с.
54. Тищик Б. Й. Історія держави і права Сполучених Штатів Америки (XVIII ст. – 1918 р.) : тексти лекцій ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 157 с.
55. Тищик Б. Й. Польща: історія державності і права (X – початок ХХІ ст.) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Л. : Світ, 2012. 512 с.
56. Тищик Б. Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу : навч. посіб. Л. : Світ, 2001. 382 с.
57. Тищик Б. Історія держави і права зарубіжних країн. Новітній час (1918 р. – початок ХХІ ст.). Львів : Світ, 2016. 720 с.
58. Тищик Б. Й. Історія держави і права Стародавніх Греції та Риму. Львів, 2001. 384 с.
59. Тищик Б. Й. Велика Британія: історія державності і права (V – початок ХХІ ст.) : [навч. посіб.] / Б. Й. Тищик. Львів : Світ, 2017. 351, [4] с.
60. Трофанчук Г. І. Канонічне право. Курс лекцій : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2023. 272 с.
61. Трофанчук Г. І. Історія держави і права зарубіжних країн. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 448 с.
62. Хома Н. М. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. / Н. М. Хома. 3-тє вид., стер. Львів : Магнолія-2006, 2017. 480 с.
63. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. юрид. вузів і фак. : у 2 т. / ред.

- В. Д. Гончаренко. Київ : Ін Юре, 1998. Т. 1. [Б. м.] : [б. в.], 1998. 503 с.
64. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. для студ. юрид. вузів і фак. : у 2 т. / ред. В. Д. Гончаренко. Київ : Ін Юре, 1998. Т. 2. [Б. м.] : [б. в.], 1998. 607 с.
  65. Церковне (канонічне) право : підручник / В. І. Лубський, Є. А. Харьковщенко, М. В. Лубська, Т. Г. Горбаченко. Київ : Центр учбової л-ри, 2014. 640 с.
  66. Чернявська Т. І. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. (практикум). Київ : Кондор, 2015. 400 с.
  67. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посіб. К. : Вентурі, 1997. 304 с.
  68. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн : навч. посі. ; МОН України. Київ : Олан, 2008. 351 с.
  69. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн : хрестоматія. Київ : Вентурі, 1998. 255 с.
  70. Шигаль Д. А. Історія держави і права зарубіжних країн : посіб. для підгот. до іспиту. Харків : Право, 2023. 198 с.
  71. Шигаль Д. А. Історія держави та права зарубіжних країн : курс лекцій. 3-тє вид. Харків : Індустрія, 2013. 319 с.
  72. Яцишин Н. Г. Практикум з історії держави і права зарубіжних країн ; Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2006. 274 с.

РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальне програмне забезпечення

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

- 1) Microsoft Word.
- 2) Microsoft Excel.
- 3) Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

1) Історія держави і права зарубіжних країн : завдання для аудиторного тестування для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 081 Право / В. А. Орел. URL: <http://10.0.0.176/>

2) Історія держави і права зарубіжних країн : дистанційний курс з дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 081 Право / В. А. Орел. URL: <http://www2.el.puet.edu.ua/wk/course/view.php?id=1199>.

Бібліографічно-бібліотечні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Електронний каталог бібліотеки Полтавського університету економіки і торгівлі: веб-сайт. URL: <http://catalog.puet.edu.ua/opacunicode/>
3. Діаспоріана: Проект зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції. URL: <http://diasporiana.org.ua/>
4. Ізборник. URL: <http://litopys.org.ua/>
5. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького: НАН України. URL: http://idpnan.org.ua/naukovi_viddili_institutu_viddil_istorikopravovih_doslidjen.html.
6. Інститут Історії України НАН України : офіційний веб-сайт. URL: <http://history.org.ua/uk>.

Електронні ресурси/неформальна освіта

1. Історична правда. URL: <http://istpravda.com.ua/>
2. Історичний портал. URL: <http://historians.in.ua/>
3. Лібкез. Історичний фронт. URL: <http://likbez.org.ua/ua/>
4. Чтиво (вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури). URL: <https://chtyvo.org.ua/>
5. CC. Class Central. European Studies: History & Culture, Law and EU Governance. URL: <https://www.classcentral.com/course/kuleuvenx-european-studies-history-and-culture-la-203705>.
6. CC. Class Central. Fall of the Roman Empire – Causes and Consequences. URL: <https://www.classcentral.com/classroom/youtube-kyle-harper-fall-of-the-roman-empire-228554>.
7. CC. Class Central. Greek and Roman Mythology. URL: <https://www.classcentral.com/course/mythology-353>.
8. CC. Class Central. The Ancient Greeks. URL: <https://www.classcentral.com/course/ancientgreeks-502>.
9. CC. Class Central. Wonders of Ancient Egypt. URL: <https://www.classcentral.com/course/wondersancientegypt-9577>.
10. Coursera. Introduction to Ancient Egypt and Its Civilization. URL: <https://www.coursera.org/learn/introancientegypt>.
11. Coursera. Грецька та римська міфологія. URL: <https://www.coursera.org/learn/mythology>.
12. Coursera. Історія Росії: від Леніна до Путіна. URL: <https://www.coursera.org/learn/russian-history-lenin-putin>.
13. Coursera. Сучасний світ, частина друга: Глобальна історія з 1910 року. URL: <https://www.coursera.org/learn/modern-world-2>.
14. Coursera. Сучасний світ, частина перша: Глобальна історія від 1760 до 1910 року. URL: <https://www.coursera.org/learn/modern-world>.
15. Prometheus (освітня платформа України). Курс «Вибрані питання європейської історії». URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UCU+History001+2016_T1.
16. The Open University. The American Civil Rights Movement. URL: <https://www.open.edu/openlearn/history-the-arts/the-american-civil-rights-movement/content-section-0?active-tab=description-tab>.

17. The Open University. The history of female protest and suffrage in the UK. URL: <https://www.open.edu/openlearn/history-the-arts/the-history-female-protest-and-suffrage-the-uk/content-section-0?active-tab=description-tab>.
18. UDEMY. Ancient Egypt: a history in six objects. URL: <https://www.udemy.com/course/ancient-egypt-a-history-in-six-objects/>
19. UDEMY. History of Roman Law. URL: <https://www.classcentral.com/course/history-universita-degli-studi-di-napoli-federico-57276>.
20. UDEMY. History of Trans Saharan Slave & Transatlantic Slave Trade. URL: <https://www.udemy.com/course/history-of-trans-saharan-slave-transatlantic-slave-trade/>
21. <https://www.udemy.com/course/living-law-taiwan-125-years-of-politicallegal-evolution/> UDEMY. Living Law® Taiwan-125 years of political/legal evolution. URL:
22. UDEMY. The USA 1930-2000. URL: <https://www.udemy.com/course/us-history-1930-2000/>
23. YouTube. Документальні фільми BBC. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL04AskXwevrhQ6Z1uXT3PBVQqfWWor5oU>.
24. YouTube. WAS: Популярна історія. URL: https://www.youtube.com/@WAS_UA.
25. YouTube. Історія На Карті. URL: <https://www.youtube.com/@istoriyanakarti/playlists>.
26. YouTube. Historia Simplex. URL: <https://www.youtube.com/@historiasimplex>.

Навчально-методичне видання

ОРЕЛ Вікторія Анатоліївна

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Історія держави і права
зарубіжних країн»

Редагування *Л. М. Діденко*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,9.
Зам. № 407/2273.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі
к. 48, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003.
E-mail: pvv.puet@gmail.com.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8076 від 28.02.2024 р.